

Editat per:

Amb el suport de:

Informe sobre el desenvolupament humà 2009

S'estan superant barreres: Mobilitat i desenvolupament humans

Informe sobre el desenvolupament humà 2009

El nostre és un món molt desigual. Per a moltes persones que viuen al món en via de desenvolupament, deixar enrere la seva ciutat o el seu poble natal pot ser la millor opció —de vegades l'única— per millorar les seves oportunitats de vida. La mobilitat humana pot ser molt eficaç per millorar els ingressos particulars i familiars, l'educació i la participació, i per potenciar les perspectives de futur dels seus fills, però té un valor més gran: poder decidir on volem viure és un element clau de la nostra llibertat.

No hi ha un migrant arquetípic arreu del món. Temporers, infermeres, refugiats polítics, treballadors de la construcció, professors universitaris i programadors informàtics, tots formen part dels gairebé mil milions de persones que emigren dins dels seus països i a l'estranger. Quan les persones emigren, s'embarquen en un viatge d'esperança i incertesa, tant si és dins del seu país com si se'n van a un altre. La majoria busca millors oportunitats, amb l'esperança de combinar el seu talent amb els recursos del país de destinació perquè tant ells com la seva família immediata, que sovint els acompanya o segueix, se'n puguin beneficiar. Les comunitats locals i les societats en general també se'n beneficien, tant als llocs d'origen com als de destinació. La diversitat d'aquests individus i les normes que regeixen la seva circulació fan de la mobilitat humana (migració) una de les qüestions més complexes que avui afronta el món, sobretot enmig de la recessió global.

S'estan superant barreres: Mobilitat i desenvolupament humans analitza com es pot potenciar el desenvolupament humà millorant les polítiques que s'ocupen de la mobilitat humana. En primer lloc, l'informe delimita l'emigració humana —qui emigra, on, quan i per què— i a continuació analitza els grans impactes d'aquest fenomen sobre els migrants i les seves famílies i sobre els llocs d'origen i destinació. L'informe argumenta que els governs han de reduir les restriccions a l'emigració dins i fora de les seves fronteres per tal d'ampliar les oportunitats i les llibertats de les persones. L'informe es posiciona a favor de mesures pràctiques que millorin les perspectives a l'arribada, que alhora reportaran grans beneficis a les comunitats de destinació i als llocs d'origen. No tan sols es proposen reformes als governs de destinació, sinó també als governs d'origen, a altres interlocutors clau —en particular el sector privat, els sindicats i les organitzacions no governamentals— i als mateixos migrants.

L'informe sobre el desenvolupament humà 2009 consolida el desenvolupament humà en l'agenda de les autoritats polítiques que busquen obtenir els millors resultats a partir de models d'emigració humana arreu del món cada cop més complexos.

Inclou
CD amb
l'Informe
complet

Títol original:

Human Development Report 2009

© 2009 Programa de les Nacions Unides per al desenvolupament
1, UN Plaza, Nova York, Nova York, 10017, EUA

Títol català

Informe sobre el desenvolupament humà 2009

© de l'edició catalana

ANUE (Associació per a les Nacions Unides) Catalunya — Fontanella, 14, 08001 Barcelona.

Càtedra UNESCO de Sostenibilitat de la Universitat Politècnica de Catalunya — Colom, 1, 08222 Terrassa.

Centre UNESCO de Catalunya-Unescocat — Nàpols, 346, 08025 Barcelona.

Edició realitzada amb la col·laboració de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament de la Generalitat de Catalunya i la Direcció de Serveis de Relacions Internacionals de la Diputació de Barcelona

Disseny original: ZAGO

Maquetació: Monflorit Edicions i Assessoraments, S.L.

Traducció de l'original anglès de Carme Geronès i Marc Alba

Revisió lingüística d'Agnès Paltor i Patrícia Ortiz

ISBN: 978-84-95705-89-1

Dipòsit legal B-44346-2009

Informe sobre el desenvolupament humà 2009 global.

Els recursos relacionats amb aquest informe es poden consultar a <http://hdr.undp.org>, on es poden trobar les còpies completes i els resums de l'informe; els resums de les consultes, els seminaris i els debats en xarxa; la sèrie Human Development Research Paper, i materials de premsa. Al lloc web es pot accedir gratuïtament a tots els indicadors i les eines estadístiques, els mapes interactius i les fitxes descriptives dels països, entre altres.

Informes nacionals, subnacionals i regionals sobre el desenvolupament humà.

El primer informe nacional sobre el desenvolupament humà es va publicar el 1992 i des d'aleshores els equips nacionals han produït, amb el suport del PNUD, més de 630 informes nacionals i subnacionals sobre el desenvolupament humà a més de 130 països, amb 35 informes regionals. Aquests documents volen influir sobre les decisions institucionals i, per tant, incorporen el concepte del desenvolupament humà dins dels diàlegs nacionals per mitjà de processos de consulta, recerca i redacció propis de cada país. Les dades solen dividir-se per gènere, per grup ètnic o per la divisió entre el camp i la ciutat per tal d'ajudar a identificar la desigualtat, mesurar el progrés i senyalar els primers signes que alerten sobre un possible conflicte. Com que aquests informes es basen en perspectives locals, poden tenir una certa influència sobre les estratègies nacionals, com ara les polítiques destinades a complir els objectius de desenvolupament del mil·lenni i altres prioritats del desenvolupament humà.

Per a més informació, vegeu: <http://hdr.undp.org/en/nhdr/>, on podeu trobar còpies de tots els informes, un manual sobre les mesures i materials de formació, entre altres.

Journal of Human Development and Capabilities:

una revista multidisciplinària per al desenvolupament centrat en les persones. Aquesta revista és una publicació de l'Oficina de l'Informe sobre el Desenvolupament Humà del PNUD i de l'Associació per al Desenvolupament Humà i les Capacitats. És un fòrum per a l'intercanvi obert d'idees entre un ampli espectre d'autoritats polítiques, economistes i acadèmics. El *Journal of Human Development and Capabilities* és una revista revisada per experts que publica tres cops l'any (març, juliol i novembre) Routledge Journals, una editorial de Taylor and Francis Group Ltd. Si us hi voleu subscriure, aneu a <http://www.tandf.co.uk/journals>.

Temes dels informes globals sobre el desenvolupament humà

2007/2008 La lluita contra el canvi climàtic: la solidaritat humana en un món dividit

2006 Més enllà de l'escassetat: el poder, la pobresa i la crisi mundial de l'aigua

2005 L'hora de la veritat de la cooperació internacional: ajuda, comerç i seguretat en un món desigual

2004 La llibertat cultural en la diversitat del món d'avui

2003 Objectius de desenvolupament del mil·lenni: un pacte entre els països per posar fi a la pobresa humana

2002 L'aprofundiment de la democràcia en un món fragmentat

2001 Posar les noves tecnologies al servei del desenvolupament humà

2000 Drets humans i desenvolupament humà

1999 El rostre humà de la globalització

1998 Canviar les pautes de consum d'avui per al desenvolupament humà de demà

1997 Desenvolupament humà per eradicar la pobresa

1996 Creixement econòmic i desenvolupament humà

1995 Gènere i desenvolupament humà

1994 Noves dimensions de la seguretat humana

1993 La participació de la població

1992 Dimensions globals del desenvolupament humà

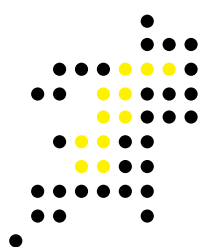
1991 Finançament del desenvolupament humà

1990 El concepte i el mesurament del desenvolupament humà

El disseny de la portada vol il·lustrar el potencial de la mobilitat per fomentar el desenvolupament humà. Els punts que representen persones reflecteixen el seu canvi de posició en l'espai geogràfic. A una escala més gran, aquest dibuix mostra els múltiples camins de l'emigració humana i també les barreres.

Per a moltes persones d'arreu del món, deixar enrere la seva ciutat o el seu poble natal pot ser la millor opció —de vegades l'única— per millorar les seves oportunitats de vida. Això pot ser molt eficaç per millorar els ingressos particulars i familiars, l'educació i la participació, i per potenciar les perspectives de futur dels seus fills. El seu valor, però, no es limita a això: poder decidir on volem viure és un element clau de la nostra llibertat. Amb tot, aquesta emigració no és una mera expressió de la pròpia voluntat: sovint, quan les persones emigren, ho fan sotmeses a fortes restriccions i havent d'afrontar grans riscos i incerteses.

Cal una visió atrevida per potenciar els beneficis en matèria de desenvolupament humà a partir de la mobilitat, una visió que reconegui els riscos i les restriccions subjacents, i que exposi les reformes i els seus grans beneficis. *S'estan superant barreres*, exposa recomanacions clares per aconseguir l'equilibri necessari per afrontar aquests reptes.

Informe sobre el desenvolupament humà 2009

S'estan superant barreres:

Mobilitat i desenvolupament
humans

Equip per a la preparació de l'Informe sobre el desenvolupament humà 2009

Directora

Jeni Klugman

Recerca

Encapçalada per Francisco Rodriguez, compta amb Ginette Azcona, Matthew Cummins, Ricardo Fuentes Nieva (fins al juliol del 2008), Mamaye Gebretsadik, Wei Ha, Marieke Kleemans, Emmanuel Letouzé, Roshni Menon, Daniel Ortega, Isabel Medvalho Pereira, Mark Purser i Cecilia Ugaz (directora adjunta fins a l'octubre del 2008).

Estadística

Encapçalada per Alison Kennedy, compta amb Liliana Carvajal, Amie Gaye, Shreyasi Jha, Papa Seck i Andrew Thornton.

Informes sobre el desenvolupament humà nacionals i xarxa

Eva Jespersen (directora adjunta de l'Oficina de l'Informe sobre el Desenvolupament Humà), Mary Ann Mwangi, Paola Pagliani i Timothy Scott.

Extensió i comunicacions

Marisol Sanjines (cap), Wynne Boelt, Jean-Yves Hamel, Melissa Hernandez, Pedro Manuel Moreno i Yolanda Polo.

Producció i traducció

Carlotta Aiello (coordinadora de producció), Sarantuya Mend (directora d'operacions) i Fe Juarez-Shanahan, Oscar Bernal.

Informe sobre el desenvolupament humà 2009

Índex de l'informe sencer

Pròleg
Agraïments
Acrònims

PERSPECTIVA GENERAL

La mobilitat i el desenvolupament humans contribueixen a superar barreres

CAPÍTOL 1

Llibertat i desplaçament: de quina manera la mobilitat pot fomentar el desenvolupament humà

- 1.1 La mobilitat té la seva importància
- 1.2 Opcions i context: comprendre per què es traslladen les persones
- 1.3 Desenvolupament, llibertat i mobilitat humana
- 1.4 El que hi aportem

CAPÍTOL 2

Persones en moviment: qui es desplaça, on, quan i per què?

- 2.1 El moviment humà avui
- 2.2 Una mirada retrospectiva
 - 2.2.1 La perspectiva a llarg termini
 - 2.2.2 El segle XX
- 2.3 Política i desplaçament
- 2.4 Amb la vista cap al futur: la crisi i més enllà de la crisi
 - 2.4.1 La crisi econòmica i les perspectives de recuperació
 - 2.4.2 Tendències demogràfiques
 - 2.4.3 Factors ambientals
- 2.5 Conclusions

CAPÍTOL 3

Com se'n surten els qui es traslladen

- 3.1 Ingressos i supervivència
 - 3.1.1 Conseqüències sobre els ingressos bruts
 - 3.1.2 Costos econòmics dels desplaçaments
- 3.2 Salut
- 3.3 Educació
- 3.4 Apoderament, drets civils i participació
- 3.5 Cal comprendre les conseqüències dels motors negatius
 - 3.5.1 Quan la inseguretat és la que dirigeix el desplaçament
 - 3.5.2 Desplaçament produït pel desenvolupament
 - 3.5.3 El tràfic humà
- 3.6 Conseqüències globals reflectides en l'índex de desenvolupament humà
- 3.7 Conclusions

CAPÍTOL 4

Les repercussions als llocs d'origen i de destinació

- 4.1 Les repercussions als llocs d'origen
 - 4.1.1 Efectes en l'àmbit familiar
 - 4.1.2 Efectes econòmics en l'àmbit comunitari i nacional
 - 4.1.3 Els efectes socials i culturals
 - 4.1.4 La mobilitat i les estratègies de desenvolupament nacional
- 4.2 Efectes en els indrets de destinació
 - 4.2.1 Repercussions econòmiques agregades
 - 4.2.2 Repercussions sobre el mercat laboral
 - 4.2.3 Urbanització accelerada
 - 4.2.4 Repercussions fiscals
 - 4.2.5 Les percepcions i les preocupacions sobre la immigració
- 4.3 Conclusions

CAPÍTOL 5

Polítiques i institucions per aconseguir millors resultats en desenvolupament humà

- 5.1 Accions bàsiques
 - 5.1.1 La liberalització i simplificació dels canals regulars
 - 5.1.2 La garantia dels drets bàsics dels migrants
 - 5.1.3 La reducció dels costos de transacció relacionats amb el desplaçament
 - 5.1.4 La millora de les conseqüències per a migrants i comunitats de destinació
 - 5.1.5 L'aprofitament de la mobilitat interna
 - 5.1.6 La mobilitat com una part de les estratègies de desenvolupament nacional
- 5.2 La viabilitat política de la reforma
- 5.3 Conclusions

Notes

Bibliografia

ANNEXOS ESTADÍSTICS

Taules

Guia del lector

Nota tècnica

Definició de termes estadístics i indicadors

Classificació per països

Pròleg

La immigració sol tenir mala premsa. Els estereotips negatius sobre els immigrants —«ens prenen els llocs de treball» o «viuen de gorra a costa del contribuent»— són força corrents a les seccions d'opinió dels mitjans de comunicació i en l'opinió pública, sobretot en temps de recessió. Per a altres, la paraula «immigrant» evoca imatges de persones que es troben en una situació de màxima vulnerabilitat.

L'*Informe sobre el desenvolupament humà* d'aquest any, *S'estan superant barreres: Mobilitat i desenvolupament humans*, posa en dubte aquests estereotips, i intenta ampliar i compensar les percepcions de la migració per reflectir una realitat més complexa i altament variable.

Aquest informe introdueix una novetat: l'estudi de la migració a partir de la perspectiva del desenvolupament humà. En aquest informe es debat qui són els emigrants, d'on vénen i cap on van, i per què emigren. L'informe analitza els múltiples impactes de la migració per a tots els afectats per aquest fenomen, no tan sols els qui emigren, sinó també els qui es queden.

D'aquesta manera, les conclusions de l'informe aporten llum a algunes idees falses que estan força esteses. Per exemple, l'emigració dels països en via de desenvolupament als països desenvolupats tan sols representa una mínima part de l'emigració humana. L'emigració d'una economia en via de desenvolupament a una altra és molt més habitual. La majoria d'emigrants no van a l'estranger, sinó que es desplacen dins del seu propi país.

D'altra banda, la majoria d'emigrants, lluny de ser víctimes, se'n solen sortir bé, tant abans de deixar la seva llar originària com quan arriben a la nova. Les conseqüències en tots els aspectes del desenvolupament humà, no tan sols la renda sinó també l'educació i la salut, són majoritàriament positives, i algunes ho són tant que la població dels llocs més pobres és la que obté més beneficis.

L'informe ha revisat una extensa documentació i considera que les pors que envolten els immigrants —perquè s'enduen els llocs de treball o redueixen els salaris de la població local, fan que els serveis locals no donin més de si o costin diners als contribuents— solen ser exagerades.

Quan les aptituds dels immigrants complementen les de la població local, ambdós grups en surten beneficiats. Les societats en conjunt se'n poden beneficiar de moltes maneres, des de l'increment dels nivells d'innovació tècnica fins a una gastronomia més diversa a la qual contribueixen els immigrants.

Segons l'informe, la resposta política a la migració mostra deficiències. Molts governs instauren règims d'entrada cada cop més repressius, fan els ulls grossos davant les violacions dels empleats en qüestions de salut i seguretat, o no adopten cap mesura per informar la societat sobre els beneficis de la immigració.

Aquest informe ha analitzat les polítiques amb vista a ampliar les llibertats de les persones en lloc de controlar o restringir la seva circulació, i proposa un conjunt de reformes ambiciosos. Segons l'informe, aquests canvis, quan s'adapten als contextos de cada país, poden ampliar les importants contribucions al desenvolupament de la mobilitat humana.

Les reformes principals proposades giren al voltant de sis àmbits, cadascun dels quals pot fer aportacions importants i complementàries al desenvolupament humà: obrir els canals d'entrada existents per tal que puguin emigrar més treballadors; garantir els drets bàsics dels immigrants; reduir els costos de transacció de la migració; trobar solucions que beneficiïn tant les comunitats de destinació com els immigrants que reben; facilitar la circulació de persones dins dels seus propis països, i integrar la migració en les estratègies de desenvolupament nacional.

Segons l'informe, tot i que moltes d'aquestes reformes són més viables del que pot semblar d'entrada, requereixen un gran coratge polític.

També és possible que la capacitat dels governs per dur a terme canvis polítics ràpids mentre persisteix la recessió sigui limitada.

Aquest és el primer informe sobre el desenvolupament humà per al qual escric el pròleg com a administradora. Com tots els informes, aquest és un estudi independent que està pensat per estimular el debat i la discussió sobre un tema important, no és pas una declaració de la política de les Nacions Unides o del PNUD.

Al mateix temps, en posar l'accent sobre la mobilitat humana com a component bàsic en l'agenda del desenvolupament humà, el PNUD té l'esperança que les idees exposades afegeixin

valor al discurs actual sobre la migració i donin forma al treball dels professionals del desenvolupament i les autoritats polítiques arreu del món.

Helen Clark
Administradora
Programa de les Nacions Unides
per al Desenvolupament

Les anàlisis i les recomanacions normatives d'aquest informe no reflecteixen necessàriament les idees del Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament, del seu Consell Executiu o dels seus estats membres. L'Informe és una publicació independent encarregada pel PNUD. És el fruit de la tasca coordinada d'un equip d'eminents especialistes i assessors i de l'equip de l'*Informe sobre el desenvolupament humà*. Jeni Klugman, directora de l'Oficina de l'Informe sobre el Desenvolupament Humà, ha dirigit aquesta tasca.

Perspectiva general: La mobilitat i el desenvolupament humans contribueixen a superar barreres

Pensem en el Juan, que va néixer en una família pobre del Mèxic rural. La seva família es va esforçar per pagar-li l'atenció sanitària i l'educació. Als 12 anys el Juan va deixar l'escola per ajudar a casa. Al cap de sis anys, se'n va anar amb el seu tiet al Canadà a la recerca de sous més alts i millors oportunitats. L'esperança de vida al Canadà és cinc anys més alta que la de Mèxic i els ingressos són tres vegades més grans. El Juan va ser triat per treballar temporalment al Canadà, va obtenir el dret de residència i ha acabat sent un empresari que avui dona feina a canadencs de naixement. Aquest és tan sols un cas dels milions de persones que cada any emigren per buscar noves oportunitats i llibertats, i que es beneficien a si mateixes i també beneficien les seves àrees d'origen i destinació.

Ara pensem en la Bhagyawati, que forma part d'una casta inferior i viu al camp, a Andhra Pradesh, a l'Índia. Bhagyawati es desplaça fins a la ciutat de Bangalore amb els seus fills per treballar en la construcció durant sis mesos cada any, per guanyar 60 rupies (1,20 dòlars) al dia. Quan és fora de casa, els seus fills no van a l'escola perquè està massa lluny de l'obra i no parlen la llengua local. Bhagyawati no té dret a subsidis alimentaris o sanitaris, ni va a votar perquè viu fora de la seva circumscripció electoral. Com altres milions de migrants interns, Bhagyawati té poques opcions de millorar la seva vida a part de desplaçar-se fins a una altra ciutat a la recerca de millors oportunitats.

El nostre és un món molt desigual. Les grans diferències en desenvolupament humà, tant entre els països com dins dels mateixos països, han estat un tema recurrent de l'*Informe sobre el desenvolupament humà* des que es va publicar per primer cop el 1990. En l'informe d'aquest any, analitzem per primera vegada el tema de la migració. Per a molts habitants dels països en via de desenvolupament, anar-se'n del seu país o el seu poble natal pot ser la millor opció —de vegades l'única— per millorar les seves oportunitats de vida. La mobilitat humana pot ser molt eficaç per incrementar els ingressos, la salut i les perspectives d'educació

d'una persona, però el seu valor no es limita a això: poder decidir on volem viure és un element clau de la nostra llibertat.

Quan les persones emigren, s'embarquen en un viatge d'esperança i incertesa, tant si es desplacen dins del seu país com si se'n van a un altre. La majoria busca millors oportunitats, amb l'esperança de combinar el seu talent amb els recursos del país de destinació perquè tant ells com la seva família immediata, que sovint els acompanya o segueix, se'n puguin beneficiar. Si se'n surten, la seva iniciativa i els seus esforços també poden beneficiar aquells que no emigren i la societat on estableixen la seva nova llar. Però no tothom se'n surt. Els emigrants que deixen enrere els amics i la família moltes vegades han d'afrontar la solitud, no se senten benvinguts entre les persones que tenen por o recelen dels nouvinguts, perden els llocs de treball o cauen malalts i, per tant, no poden accedir als serveis de suport que necessiten per prosperar.

L'*Informe sobre el desenvolupament humà 2009* analitza com es pot potenciar el desenvolupament humà millorant les polítiques que s'ocupen de la mobilitat humana. L'informe argumenta que els governs han de reduir les restriccions a l'emigració dins i fora de les seves fronteres per tal d'ampliar les oportunitats i les llibertats de les persones.

L'informe es posiciona a favor de mesures pràctiques que millorin les perspectives a l'arribada i que alhora reportin grans beneficis a les comunitats de destinació i als llocs d'origen.

Com i per què emigren les persones

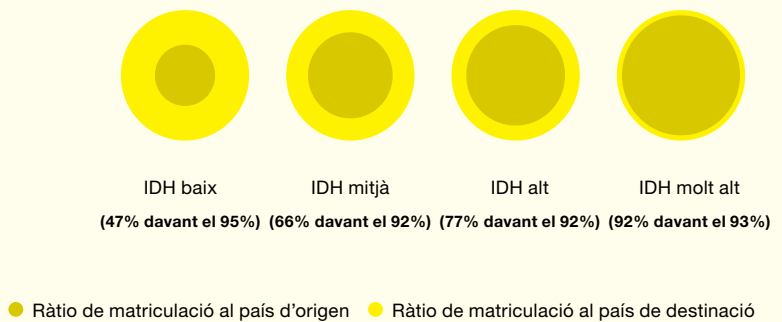
Els debats sobre la migració solen partir de la perspectiva dels fluxos dels països en via de desenvolupament cap als països rics d'Europa, l'Amèrica del Nord i Australàsia. Amb tot, la major part de l'emigració que es produeix al món no té lloc entre els països en via de desenvolupament i els països desenvolupats, ni tan sols entre països. La gran majoria de persones que emigren ho fan dins del seu propi país. Partint d'una definició conservadora, calculem que aproximadament 740 milions de persones són migrants interns, gairebé quatre vegades més que les persones que han emigrat a altres països, de les quals poc més d'una tercera part han emigrat d'un país en via de desenvolupament a un país desenvolupat (menys de 70 milions de persones). La major part dels 200 milions de migrants internacionals van

emigrar d'un país en via de desenvolupament a un altre o entre països desenvolupats (mapa 1).

Figura 1

Els beneficis en escolarització són més grans per als emigrants de països amb IDH baixos

La ràtio bruta de matriculació total al país d'origen davant el país de destinació segons la categoria d'IDH del país d'origen, cens del 2000 o posterior

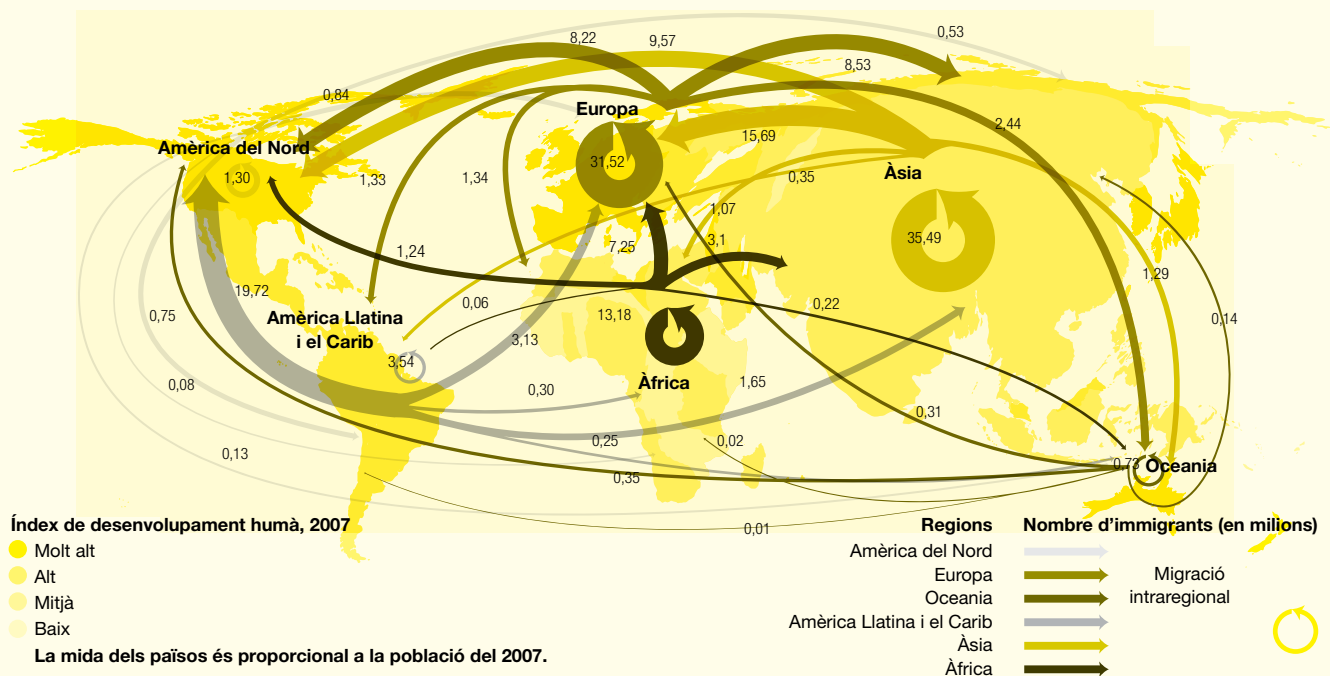
Font: Ortega (2009).

Nota: La matriculació bruta total inclou l'educació primària, secundària i terciària.

Mapa 1

La major part de l'emigració té lloc dins de les regions

Origen i destinació dels migrants internacionals, cap al 2000

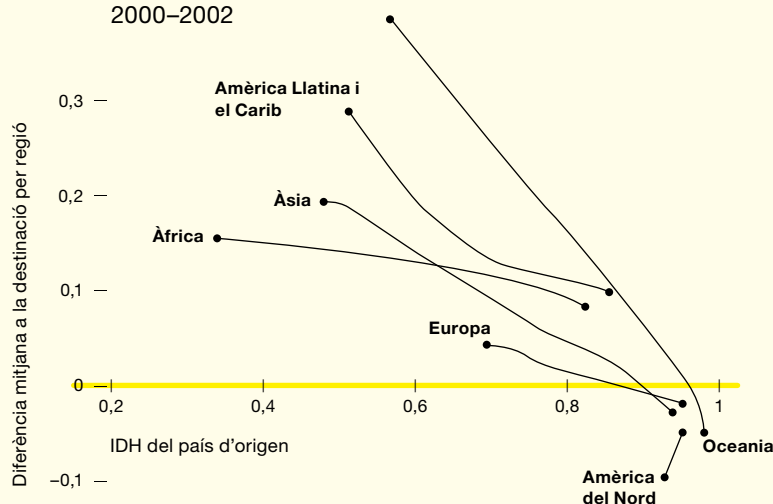
Font: equip de l'informe sobre el desenvolupament humà basat en la base de dades de Migration DRC (2007).

Els beneficis que obté la majoria de migrants, tant interns com internacionals, arriben en forma d'ingressos més alts, un millor accés a l'educació i la sanitat, i millors perspectives per als seus fills (figura 1). Les enquestes de migrants diuen que la majoria són feliços al seu lloc de destinació, malgrat l'adaptació i els obstacles que sol comportar el desplaçament. Un cop establerts, els immigrants presenten més probabilitats que la població local de sindicar-se o d'unir-se a grups religiosos o d'un altre tipus. Amb tot, els beneficis que genera la mobilitat no presenten una distribució equitativa.

La població desplaçada a causa de la inseguretat i el conflicte afronta dificultats especials. Es calcula que hi ha uns 14 milions de refugiats que viuen fora del seu país de ciutadania, xifra que representa un 7 % dels migrants mundials. La majoria es queden a prop del país que van deixar i solen viure en campaments fins que les circumstàncies del seu país els permeten de tornar, però cada any al voltant de mig milió es desplaça fins a països desenvolupats per sol·licitar asil. Una xifra molt més alta, uns 26 milions, són desplaçats interns. Tot i no haver creuat cap frontera, molts afronten dificultats especials lluny de casa en un país dividit pel conflicte o sacsejat per desastres naturals. Un altre grup vulnerable són les persones —sobretot les dones joves— que són objecte de tràfic. Sovint enganyades amb promeses d'una vida millor, el seu desplaçament no és una decisió lliure sinó presa sota coacció, de vegades acompanyada de violència i abusos sexuals.

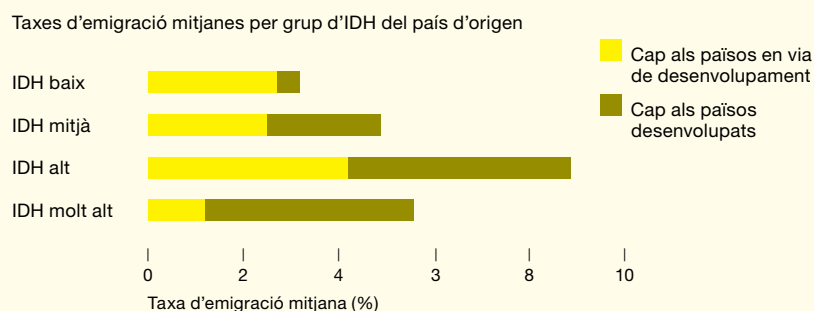
En general, però, les persones emigren per voluntat pròpia i a indrets més acomodats. Més de tres quarts parts dels migrants internacionals van a un país que té un nivell de desenvolupament humà més alt que el seu país d'origen (figura 2). No obstant això, afronten moltes limitacions, tant per les polítiques que imposen barreres a l'entrada com pels recursos que disposen per emigrar. La població dels països pobres és la que presenta menys mobilitat: així, per exemple, menys de l'1 % d'africans han emigrat a Europa. De fet, la història i les dades actuals indiquen que el desenvolupament i la migració van de la mà: la taxa d'emigració mitjana d'un país amb un desenvolupament humà baix està per sota del 4 %, en comparació amb més del 8 % des de països amb alts nivells de desenvolupament humà (figura 3).

Figura 2 Els més pobres tenen més a guanyar de l'emigració...
Diferències entre l'IDH del país de destinació i el d'origen, 2000–2002

Font: estimacions de l'equip de l'Informe sobre el desenvolupament humà basades en la base de dades de Migration DRC (2007).
Nota: les mitjanes s'han calculat mitjançant regressions de la densitat de Kernel.

Figura 3 ... però també emigren menys
Taxes d'emigració per IDH i renda

Font: estimacions de l'equip de l'Informe sobre el desenvolupament humà basades en Migration DRC (2007) i UN (2009e).

Barreres al desplaçament

Cal destacar que la proporció de migrants internacionals en la població mundial s'ha mantingut estable al voltant del 3 % durant els darrers 50 anys, malgrat l'existència de factors que podrien fer preveure un increment dels fluxos. Les tendències demogràfiques —una població envellida als països desenvolupats i poblacions joves que continuen augmentant als països en via de desenvolupament— i les creixents oportunitats laborals, juntament amb l'abaratiment de les comunicacions i el transport, han incrementat la «demanda» de migració. No obstant això, aquells que volen

emigrar topen cada cop més amb les barreres que els governs imposen sobre el desplaçament. En l'últim segle, el nombre d'estats nació s'ha quadruplicat fins a gairebé 200, fet que ha creat més fronteres, mentre que els canvis normatius encara han limitat més l'escala de la migració fins i tot quan han caigut les barreres al comerç.

Les barreres a la mobilitat són especialment altes per a les persones poc qualificades, malgrat la demanda d'aquest tipus de mà d'obra a molts països rics. Les polítiques solen afavorir l'admissió de les persones amb més estudis i n'hi ha, per exemple, que permeten als estudiants de romandre al país un cop s'han titulat i que inviten professionals titulats a establir-se al país amb les seves famílies. Els governs, però, solen ser molt més ambivalents en relació amb els treballadors poc qualificats, la situació i el tractament dels quals deixa molt que desitjar. A molts països, en l'agricultura, la construcció, la indústria i els sectors de serveis hi ha llocs de treball que es cobreixen amb immigrants, però moltes vegades els governs intenten fer una rotació de les persones amb menys estudis dins i fora del país, i de vegades tracten els treballadors temporals i irregulars com si fossin l'aigua d'una aixeta que es pot obrir i tancar a voluntat. Es calcula que avui dia 50 milions de persones viuen i treballen a l'estranger en una situació irregular. Alguns països, com ara Tailàndia i els Estats Units, toleren una gran presència de treballadors no autoritzats, fet que permet a aquests particulars d'accedir a feines més ben remunerades que al seu país, però, tot i que sovint fan la mateixa feina i paguen els mateixos impostos que els residents locals, és possible que no tinguin accés a serveis bàsics i corrin el risc de ser deportats. Alguns governs, com ara els d'Itàlia i Espanya, han reconegut que els immigrants no qualificats contribueixen a les seves societats i han regularitzat la situació dels qui treballen, mentre que altres països, com ara el Canadà i Nova Zelanda, disposen de programes de temporada ben dissenyats per a immigrants en sectors com ara l'agricultura.

Tot i el consens general existent sobre el valor de la migració qualificada per als països de destinació, els treballadors immigrants poc qualificats generen molta controvèrsia. S'ha generalitzat la creença que, tot i que aquests immigrants cobreixen llocs de treball vacants, substitueixen els treballadors locals i abaixen els sous. Les entrades d'immigrants també preocupen perquè incrementen el risc de la delinqüència, la càrrega afegida sobre els serveis locals i

la por a perdre cohesió social i cultural, per bé que aquestes preocupacions solen ser exagerades. Tot i que, segons els estudis fets, la migració, en determinades circumstàncies, pot tenir efectes negatius sobre els treballadors locals amb qualificacions semblants, el conjunt de proves indica que aquests efectes solen ser petits i, en alguns contextos, gairebé inexistents.

L'argument a favor de la mobilitat

Segons aquest informe, els immigrants estimulen la producció econòmica a un cost petit o nul per a la població local. De fet, hi poden haver efectes positius més amplis, com quan la disponibilitat d'immigrants per tenir cura dels infants permet a les mares residents treballar fora de casa. A mesura que els immigrants aprenen la llengua i les aptituds necessàries per pujar en l'escala salarial, molts s'integren d'una manera força natural, amb la qual cosa els temors sobre estrangers que no s'integren —semblants als expressats al principi del segle XX als Estats Units sobre els irlandesos— també semblen injustificats en relació amb els nouvinguts d'avui dia. També és cert, però, que molts immigrants afronten desavantatges propis del sistema que dificulten o impossibiliten el seu accés als serveis locals en igualtat de condicions amb la població local. Aquests problemes són especialment greus per als treballadors temporals i irregulars.

Als països d'origen dels emigrants, les repercussions de l'emigració es noten en l'augment dels ingressos i el consum, una millor educació i una millor sanitat, així com un nivell cultural i social més ampli. Emigrar sol reportar beneficis, la majoria directament en forma de remeses enviades als familiars immediats, però els beneficis també es propaguen quan es gasten les remeses —amb la qual cosa es generen llocs de treball per als treballadors locals— i quan canvia la manera de fer en resposta a les idees vingudes de fora. Les dones, en particular, es poden veure alliberades dels rols tradicionals.

La naturalesa i l'abast d'aquestes repercussions depèn de qui emigra, de com se'n surten a l'estranger i de si mantenen els llaços amb les seves arrels per mitjà dels fluxos de diners, coneixement i idees. Com que els migrants tendeixen a arribar en gran nombre de llocs determinats —per exemple, Kerala a l'Índia o la província de Fujian a la Xina— els efectes en l'àmbit comunitari poden ser més grans que els nacionals. No obstant això, a la llarga, el flux d'idees procedent de l'emigració humana pot tenir

Es poden assolir grans beneficis per al desenvolupament humà abaixant les barreres a l'emigració i millorant el tractament que es dona als emigrants

efectes transcendents sobre les normes socials i les estructures de classe a un país sencer. De vegades, la sortida d'aptituds es veu com una cosa negativa, sobretot per a la prestació de serveis com ara l'educació o la sanitat, però fins i tot quan aquest és el cas, la millor resposta és l'aplicació de polítiques que afrontin els problemes estructurals subjacents, com ara els sous baixos, la manca de finançament i la fragilitat de les institucions. Culpar de la pèrdua de treballadors qualificats els mateixos treballadors és un error i és possible que restringir la mobilitat sigui contraproduent, per no parlar del fet que equival a negar un dret humà fonamental com és el de deixar el propi país.

No obstant això, la migració internacional, encara que estigui ben gestionada, no equival a una estratègia nacional per fomentar el desenvolupament humà. Amb poques excepcions (sobretot els petits estats insulars on més del 40 % dels habitants emigren a l'estranger), és improbable que l'emigració determini les perspectives de desenvolupament de tota una nació. En el millor dels casos, la migració és una via que complementa els esforços locals i nacionals més generals per reduir la pobresa i millorar el desenvolupament humà. Aquests esforços continuen sent igual d'importants.

Durant la redacció d'aquest informe, el món està passant per la crisi econòmica més greu en més de mig segle. La contracció de les economies i els reajustaments estan afectant milions de treballadors, també immigrants. Creiem que la recessió actual s'hauria d'aprofitar per formalitzar un nou pacte per als immigrants, que beneficiï els treballadors a casa i a l'estranger i alhora els protegeixi d'una reacció proteccionista. Amb la recuperació, tornaran a

sorgir moltes de les mateixes tendències subjacents que han impulsat l'emigració durant el darrer mig segle i suscitaran l'emigració de més persones. És molt important que els governs posin en marxa les mesures necessàries per estar preparats.

La nostra proposta

Es poden assolir grans beneficis per al desenvolupament humà abaixant les barreres a l'emigració i millorant el tractament que es dona als emigrants, però cal una visió atrevida per materialitzar-los. Aquest informe es posiciona a favor d'un ampli conjunt de reformes que poden reportar grans beneficis a emigrants, comunitats i països.

La nostra proposta tracta els dos aspectes més importants de l'agenda de mobilitat on hi ha marge per millorar les polítiques: les admissions i el tractament. Les reformes exposades en el paquet bàsic que proposem presenten compensacions a mitjà i llarg termini (requadre 1) i no tan sols s'orienten als governs de destinació, sinó també als governs d'origen i altres interlocutors clau —en particular el sector privat, els sindicats i les organitzacions no governamentals— i als mateixos emigrants. Les autoritats polítiques, per bé que afronten problemes comuns, han de dissenyar i implantar diferents polítiques migratòries als seus països respectius, d'acord amb les circumstàncies nacionals i locals. No obstant això, hi ha certes pràctiques que destaquen per sobre d'altres i que es podrien generalitzar.

Destaquem sis grans vies de reforma que es poden adoptar individualment però que, si s'apliquen conjuntament en un mètode integrat, poden ampliar els seus efectes positius sobre el desenvolupament humà. Aprofitar els canals existents per tal que puguin emigrar més treballadors, garantir els seus drets bàsics, reduir els costos de transacció de la migració, trobar solucions que beneficiïn tant les comunitats de destinació com els immigrants que reben, fer més senzilla la circulació de persones dins dels seus propis països i integrar la migració en les estratègies nacionals de desenvolupament: totes aquestes són aportacions importants i complementàries que es poden fer al desenvolupament humà.

El paquet bàsic posa de manifest dues vies per aprofitar els canals d'entrada actuals:

- Recomanem que s'ampliïn els programes de treball estacional en sectors com ara l'agricultura i el turisme. Aquests programes ja han demostrat la seva utilitat en diversos països. Per tal que aquesta intervenció tingui bons resultats, ha de

Requadre 1 El paquet bàsic

Superar les barreres planteja un paquet bàsic de reformes que comprèn sis «pilars». Cada pilar aporta un benefici per si sol, però junts ofereixen la millor oportunitat per maximitzar les repercussions de l'emigració sobre el desenvolupament humà:

1. Liberalitzar i simplificar els canals ordinaris que permeten a les persones amb poques qualificacions de buscar feina a l'estranger.
2. Garantir els drets bàsics dels immigrants.
3. Reduir els costos de transacció associats amb l'emigració.
4. Millorar els resultats per als emigrants i les comunitats de destinació.
5. Possibilitar els beneficis a partir de la mobilitat interna.
6. Fer de la mobilitat una part integral de les estratègies nacionals de desenvolupament.

comptar amb la participació de sindicats i empresaris, juntament amb els governs dels països de destinació i d'origen, sobretot en la preparació i la implantació de garanties salarials bàsiques, normes de salut i seguretat, i disposicions per a les visites de repetició, com en el cas de Nova Zelanda.

- També proposem d'incrementar el nombre de visats per a persones poc qualificades, una mesura que s'ha de supeditar a la demanda local. En aquest sentit, l'experiència ens demostra que, si volem obtenir bons resultats, cal garantir als immigrants el dret a canviar de feina, oferir-los el dret a sol·licitar i ampliar la seva estada i explicar-los com poden obtenir la residència permanent, adoptar disposicions que afavoreixin els viatges de tornada durant el període de visat, i permetre la transferència dels beneficis acumulats en seguretat social, tal com s'ha aprovat en la recent reforma de Suècia.

Els països de destinació haurien de decidir quin nombre d'immigrants nous poden entrar a partir de processos polítics que permetin el debat públic i l'equilibri dels diferents interessos. Els mecanismes transparents per determinar la xifra de nous immigrants s'haurien de basar en la demanda dels empresaris, amb quotes en funció de les condicions econòmiques.

Als països de destinació, el tractament que reben els immigrants moltes vegades infringeix els seus drets humans fonamentals. Encara que els governs no ratifiquin les convencions internacionals que protegeixen els treballadors immigrants, han de garantir el respecte de tots els drets dels immigrants al lloc de treball, per exemple a la igualtat de remuneració, a unes condicions laborals acceptables i a l'organització col·lectiva. És possible que hagin d'actuar de pressa per eradicar la discriminació. Els governs dels països d'origen i destinació poden col·laborar per afavorir el reconeixement de les referències obtingudes a l'estranger.

La recessió actual ha fet que els immigrants siguin especialment vulnerables. Alguns governs dels països de destinació han intensificat l'aplicació de lleis d'immigració d'una manera que pot infringir els drets dels immigrants. Donar als immigrants acomiadats l'oportunitat de buscar una altra feina (o almenys deixar enllestits els seus afers abans de marxar), fer públiques les perspectives del mercat laboral, incloent-hi les recessions als països d'origen, són mesures que poden mitigar els costos

desproporcionats de la recessió que suporten tant els immigrants actuals com els futurs.

Pel que fa a la circulació internacional, els costos de transacció que representa adquirir els documents necessaris i complir els requisits administratius per creuar les fronteres nacionals sovint són força alts, tendeixen a ser regressius (proporcionalment més alts per a les persones no qualificades i les que tenen contractes curts) i també poden tenir l'efecte no desitjat de fomentar l'emigració irregular i el contraban. A un de cada deu països la despesa per obtenir el passaport supera el 10 % del producte interior brut per capita; no sorprèn, doncs, que aquestes despeses guardin una correlació negativa amb les taxes d'emigració. Tant els governs d'origen com els de destinació poden simplificar els procediments i reduir les despeses dels documents, alhora que ambdues parts també poden treballar conjuntament per millorar i regular els serveis d'intermediació.

És essencial garantir que tots els immigrants s'instal·lin bé quan arribin, però també és essencial que les comunitats d'acollida no sentin com una càrrega injustificada les demandes addicionals que exerceixen sobre els serveis bàsics. Quan això planteja problemes a les autoritats locals, és

Taula 1 Més d'una tercera part dels països restringeixen significativament el dret de circulació

Les restriccions sobre la circulació interna i l'emigració per categoria de l'IDH

Restriccions sobre la mobilitat, 2008						
Categories de l'IDH	Més restrictives	1	2	3	Menys restrictives	Total
IDH MOLT ALT						
Països	0	3	1	3	31	38
Percentatge (%)	0	8	3	8	81	100
IDH ALT						
Països	2	4	4	10	27	47
Percentatge (%)	4	9	9	21	57	100
IDH MITJÀ						
Països	2	13	24	27	16	82
Percentatge (%)	2	16	29	33	20	100
IDH BAIX						
Països	2	5	13	5	0	25
Percentatge (%)	8	20	52	20	0	100
TOTAL						
Països	6	25	42	45	74	192
Percentatge (%)	3	13	22	23	39	100

Font: Freedom House (2009).

L'emigració, tot i que no és un substitut d'iniciatives més àmplies en matèria de desenvolupament, sí que pot ser una estratègia vital per a les famílies que busquen diversificar i millorar els seus mitjans de vida

possible que facin falta transferències fiscals addicionals. Garantir que els fills dels immigrants tinguin el mateix dret a l'educació i, si cal, ajuda per posar-se al dia i integrar-se, pot millorar les seves perspectives i evitar una futura classe marginada. L'aprenentatge de la llengua és molt important per als infants a l'escola, però també per als adults, tant al lloc de treball com amb iniciatives específiques per arribar a les dones que no treballen fora de casa. En determinades situacions caldrà un major esforç per combatre la discriminació, posar remei a les tensions socials i, si cal, evitar esclats de violència contra els immigrants. La societat civil i els governs tenen una àmplia experiència positiva a l'hora d'afrontar la discriminació a través, per exemple, de campanyes de sensibilització.

Malgrat la desaparició de la majoria dels sistemes de planificació central arreu del món, un nombre sorprenent de governs —al voltant d'una tercera part— mantenen les barreres *de facto* a la circulació interna (taula 1). Les restriccions solen adoptar la forma d'una reducció de la prestació de serveis bàsics i del dret a accedir-hi de les persones que no estan registrades a l'àrea local, amb la qual cosa es discriminen els migrants interns, com encara passa a la Xina. Garantir la igualtat en la prestació de serveis bàsics és una recomanació clau de l'informe pel que fa als migrants interns. La igualtat de remuneració és important per als treballadors temporers i estacionals i les seves famílies, per a les regions on van a treballar i també per garantir una prestació de serveis acceptable quan tornen a casa per tal que no es vegin obligats a emigrar per accedir a l'escola i a l'atenció sanitària.

L'emigració, tot i que no és un substitut d'iniciatives més àmplies en matèria de desenvolupament, sí que pot ser una estratègia vital per a les famílies que busquen diversificar i millorar els seus mitjans de vida, sobretot als països en via de desenvolupament. Els governs han de reconèixer aquest potencial i integrar l'emigració amb altres aspectes de la política de desenvolupament nacional. Un aspecte essencial que sorgeix a partir de l'experiència és la importància de les condicions econòmiques nacionals i de l'existència d'institucions del sector públic sòlides per aprofitar els beneficis més generals de la mobilitat.

El camí cap endavant

Per promoure aquesta agenda caldrà un lideratge sòlid i intel·ligent, unit a un esforç més decidit per implicar la societat i sensibilitzar-la sobre la realitat de la migració.

Per als països d'origen, una consideració més sistemàtica de les característiques de la migració i els seus beneficis, els seus costos i els seus riscos proporcionaria una millor base per integrar l'emigració en les estratègies de desenvolupament nacional. L'emigració no és una alternativa als esforços de desenvolupament intern, però la mobilitat sí que pot afavorir l'accés a les idees, el coneixement i els recursos que poden complementar el progrés i, en alguns casos, potenciar-lo.

Per als països de destinació, la manera i el moment d'aplicar les reformes dependran d'una anàlisi realista de les condicions econòmiques i socials, tenint en compte l'opinió pública i les restriccions polítiques en els àmbits local i nacional.

La cooperació internacional, sobretot a partir d'acords bilaterals o regionals, pot donar lloc a una millor gestió de la migració, una millor protecció dels drets dels immigrants i la potenciació de les aportacions dels emigrants tant als països d'origen com als de destinació. Algunes regions estan creant zones de lliure circulació per promoure un comerç més lliure i potenciar alhora els beneficis de la migració, com a l'Àfrica occidental i al sud de l'Amèrica Llatina. L'ampliació dels mercats laborals creats en aquestes regions pot aportar beneficis substancials als emigrants, les seves famílies i les seves comunitats.

S'alcen veus que demanen la creació d'un nou règim global que millori la gestió de la migració: més de 150 països participen actualment en el Fòrum Global sobre Migració i Desenvolupament. Els governs, que s'enfronten amb problemes comuns, preparen respostes comunes, una tendència que vam veure sorgir mentre s'elaborava aquest informe.

S'estan superant barreres consolida el desenvolupament humà dins de l'agenda de les autoritats polítiques que busquen obtenir els millors resultats a partir de models de circulació humana cada cop més complexos.

Resultats i tendències de l'IDH 2007

L'índex de desenvolupament humà (IDH) és una mesura sumària del desenvolupament humà d'un país determinat que mesura les consecucions mitjanes d'aquest país en tres dimensions bàsiques:

- longevitat i vida saludable, mesurada per l'esperança de vida en néixer;
- l'accés al coneixement, mesurat per la taxa d'alfabetització d'adults i la ràtio bruta combinada de matriculació en l'educació; i
- un nivell de vida decent, mesurat pel PIB per capita en dòlars EUA segons la paritat de poder adquisitiu (PPA).

Aquestes tres dimensions es normalitzen dins d'un interval de 0 a 1 i es fa la mitjana simple per obtenir el valor global de l'IDH dins d'aquest interval. Aleshores els països es classifiquen segons aquest valor, en què un 1 representa el valor d'IDH més alt.

L'IDH d'aquest any —que utilitza dades del 2007— s'ha calculat per a 182 països. S'han inclòs tres nous països: Andorra i Liechtenstein, ambdós per primera vegada, i l'Afganistan, per primera vegada des del 1996. Els resultats presentats en l'informe tenen en compte tant les noves dades com les revisions de sèries passades.

Val a dir que aquests resultats de l'IDH, basats en dades del 2007, no reflecteixen els efectes de la crisi econòmica global, que es preveu que tingui grans repercussions sobre tot el que s'ha aconseguit en desenvolupament humà a molts països d'arreu del món.

Les fletxes de la taula indiquen canvis en les classificacions entre el 2006 i el 2007 en funció de les dades sistemàtiques de sèries temporals. Durant aquest període, els valors de l'IDH van

caure a quatre països —en tots els casos com a conseqüència de la caiguda del PIB per capita— i van pujar en 174 casos. Al mateix temps, es van produir molts més canvis en les posicions dels països. El 2007, en relació amb el 2006, 50 països van caure una o més posicions entre els dos anys, i un nombre semblant de països va pujar en la classificació. Això es deu al fet que els canvis en la classificació no tan sols es veuen afectats pel rendiment de cada país, sinó també pel progrés assolit en relació amb altres països, especialment quan les diferències de valor són petites. La Xina va registrar la pujada més gran en la classificació (set posicions), seguida de Colòmbia i el Perú (cinc posicions). A cadascun d'aquests països, aquest canvi es pot atribuir a un creixement de la renda relativament ràpid.

Noruega encapçala la llista, seguida d'Àustria en segona posició i Islàndia en tercera, les mateixes posicions que l'any passat segons les darreres dades. Hi ha pocs canvis entre els 10 primers països i només hi ha un país nou, França, que ha desplaçat Luxemburg. A la part baixa de l'índex, Níger, Afganistan i Sierra Leone ocupen, respectivament, les tres últimes posicions i tampoc presenten canvis de classificació entre el 2006 i el 2007. No hi ha nous països entre els 10 últims entre el 2006 i el 2007.

La majoria de països no han canviat més de dues posicions en la classificació. Per exemple, a l'Àfrica subsahariana, Ghana ha guanyat dues posicions (gràcies als guanys en educació) i el Txad, Maurici i Swazilàndia han perdut dues posicions.

Rànquing i valor de l'IDH per al 2007 i el canvi en el rànquing entre el 2006 i el 2007.

↑ Nombre de posicions que s'ha ascendit entre 2006 i 2007 en el rànquing de l'IDH.
 ↓ Nombre de posicions que s'ha descendit entre 2006 i 2007 en el rànquing de l'IDH.
 Si no hi ha indicació no hi ha hagut variació en el rànquing de l'IDH entre 2006 i 2007.

Desenvolupament humà molt alt (IDH ≥ 0,900)			Lituània			Xina			Iemen		
Noruega	0,971	1	Antigua i Barbuda	0,868	47 ↑ 1	Belize	0,772	92 ↑ 3	Pakistan	0,575	140 ↑ 1
Austràlia	0,970	2	Letònia	0,866	48 ↑ 2	Samoa	0,771	94 ↑ 2	Suazilàndia	0,572	141 ↑ 1
Islàndia	0,969	3	Argentina	0,866	49 ↓ 2	Maldives	0,771	95 ↑ 2	Angola	0,564	143
Canadà	0,966	4	Uruguai	0,865	50 ↓ 1	Jordània	0,770	96 ↓ 1	Nepal	0,553	144
Irlanda	0,965	5	Cuba	0,863	51	Surinam	0,769	97 ↑ 1	Madagascar	0,543	145
Països Baixos	0,964	6 ↑ 1	Bahames	0,856	52	Tunísia	0,769	98 ↑ 2	Bangla Desh	0,543	146 ↑ 2
Suècia	0,963	7 ↓ 1	Mèxic	0,854	53 ↑ 1	Tonga	0,768	99 ↓ 5	Kenya	0,541	147
França	0,961	8 ↑ 3	Costa Rica	0,854	54 ↓ 1	Jamaica	0,766	100 ↓ 8	Papua Nova Guinea	0,541	148 ↓ 2
Suïssa	0,960	9	Líbia	0,847	55 ↑ 1	Paraguai	0,761	101	Haití	0,532	149
Japó	0,960	10	Oman	0,846	56 ↓ 1	Sri Lanka	0,759	102	Sudan	0,531	150
Luxemburg	0,960	11 ↓ 3	Seychelles	0,845	57	Gabon	0,755	103	Tanzània	0,530	151
Finlàndia	0,959	12 ↑ 1	Veneçuela	0,844	58 ↑ 4	Algèria	0,754	104	Ghana	0,526	152 ↑ 2
Estats Units	0,956	13 ↓ 1	Aràbia Saudita	0,843	59 ↓ 1	Filipines	0,751	105	Camerun	0,523	153 ↓ 1
Àustria	0,955	14 ↑ 2	Panamà	0,840	60 ↑ 1	Salvador, el	0,747	106	Mauritània	0,520	154 ↓ 1
Espanya	0,955	15	Bulgària	0,840	61 ↓ 2	Síria	0,742	107 ↑ 2	Djibouti	0,520	155
Dinamarca	0,955	16 ↓ 2	Saint Christopher i Nevis	0,838	62 ↓ 2	Fiji	0,741	108 ↓ 1	Lesotho	0,514	156
Bèlgica	0,953	17	Romania	0,837	63 ↑ 1	Türkmenistan	0,739	109 ↓ 1	Uganda	0,514	157 ↑ 1
Itàlia	0,951	18 ↑ 1	Trinitat i Tobago	0,837	64 ↓ 1	Territoris palestins ocupats	0,737	110	Nigèria	0,511	158 ↓ 1
Liechtenstein	0,951	19 ↓ 1	Montenegro	0,834	65	Indonèsia	0,734	111			
Nova Zelanda	0,950	20	Malàisia	0,829	66	Hondures	0,732	112	Desenvolupament humà baix (IDH < 0,500)		
Regne Unit	0,947	21	Sèrbia	0,826	67	Bolívia	0,729	113	Togo	0,499	159
Alemanya	0,947	22	Bielorússia	0,826	68 ↑ 1	Guyana	0,729	114	Malawi	0,493	160 ↑ 1
Singapur	0,944	23 ↑ 1	Saint Lucia	0,821	69 ↓ 1	Monògolia	0,727	115 ↑ 1	Benin	0,492	161 ↓ 1
Hong Kong, Xina (RAE)	0,944	24 ↓ 1	Albània	0,818	70	Vietnam	0,725	116 ↓ 1	Timor Oriental	0,489	162
Grècia	0,942	25	Rússia	0,817	71 ↑ 2	Moldàvia	0,720	117	Costa d'Ivori	0,484	163
Corea, Rep. de	0,937	26	Macedònia	0,817	72	Guinea Equatorial	0,719	118	Zàmbia	0,481	164
Israel	0,935	27 ↑ 1	Dominica	0,814	73 ↓ 2	Uzbekistan	0,710	119	Eritrea	0,472	165
Andorra	0,934	28 ↓ 1	Grenada	0,813	74	Kirguizistan	0,710	120	Senegal	0,464	166
Eslovènia	0,929	29	Brasil	0,813	75	Cap Verd	0,708	121	Ruanda	0,460	167
Brunei	0,920	30	Bòsnia i Hercegovina	0,812	76	Guatemala	0,704	122 ↑ 1	Gàmbia	0,456	168
Kuwait	0,916	31	Colòmbia	0,807	77 ↑ 5	Egipte	0,703	123 ↓ 1	Libèria	0,442	169
Xipre	0,914	32	Perú	0,806	78 ↑ 5	Nicaragua	0,699	124	Guinea	0,435	170
Qatar	0,910	33 ↑ 1	Turquia	0,806	79 ↓ 1	Botsuana	0,694	125 ↑ 1	Etiòpia	0,414	171
Portugal	0,909	34 ↓ 1	Equador	0,806	80 ↓ 3	Vanuatu	0,693	126 ↓ 1	Moçambic	0,402	172
Emirats Àrabs, Unió dels	0,903	35 ↑ 2	Maurici	0,804	81 ↓ 2	Tadjikistan	0,688	127	Guinea Bissau	0,396	173 ↑ 1
Txeca, República	0,903	36	Kazakhstan	0,804	82 ↓ 1	Namíbia	0,686	128 ↑ 1	Burundi	0,394	174 ↑ 1
Barbados	0,903	37 ↑ 2	Liban	0,803	83 ↓ 3	Sud-àfrica	0,683	129 ↓ 1	Txad	0,392	175 ↓ 2
Malta	0,902	38 ↓ 3			Marroc	0,654	130	Congo, Rep. Dem. del	0,389	176 ↑ 1	
			Desenvolupament humà mitjà (0,800 >IDH ≥ 0,500)			São Tome i Príncipe	0,651	131	Burkina Faso	0,389	177 ↓ 1
Desenvolupament humà alt (0,900 >IDH ≥ 0,800)			Armènia	0,798	84 ↑ 1	Bhutan	0,619	132 ↑ 1	Mali	0,371	178 ↑ 1
Bahrain	0,895	39 ↓ 1	Ukraina	0,796	85 ↓ 1	Laos	0,619	133 ↓ 1	República Centreatricana	0,369	179 ↓ 1
Estònia	0,883	40	Azerbaidjan	0,787	86 ↑ 2	Índia	0,612	134	Sierra Leone	0,365	180
Polònia	0,880	41 ↑ 1	Tailàndia	0,783	87 ↓ 1	Solomó	0,610	135	Afghanistan	0,352	181
Eslovàquia	0,880	42 ↑ 2	Iran	0,782	88 ↓ 1	Congo	0,601	136	Niger	0,340	182
Hongria	0,879	43 ↓ 2	Geòrgia	0,778	89 ↑ 2	Cambodja	0,593	137			
Xile	0,878	44 ↓ 1	Dominicana, República	0,777	90 ↓ 1	Myanmar	0,586	138			
Croàcia	0,871	45	Saint Vincent i les Grenadines	0,772	91 ↑ 2	Comores	0,576	139			

Definició de termes estadístics i indicadors

Ajuda oficial de desenvolupament (AOD) neta: Desemborsaments de préstecs concedits en condicions molt favorables (nets d'amortitzacions del capítol del préstec) i subvencions dels organismes oficials dels membres del Comitè d'Assistència per al Desenvolupament (CAD), institucions multilaterals i països no membres del CAD amb la finalitat de fomentar el desenvolupament econòmic i el benestar als països i territoris identificats en la part I del llistat de països receptors d'ajut elaborat pel CAD.

Ajuda oficial al desenvolupament (AOD) per als serveis socials i bàsics: AOD destinada als serveis socials bàsics, que inclouen l'educació bàsica (educació primària, educació per a la primera infància i formació bàsica per a joves i adults), la salut bàsica (atenció sanitària bàsica, infraestructura sanitària bàsica, alimentació bàsica, control de les malalties infeccioses, educació sanitària i formació del personal sanitari) i les mesures i els programes de població i salut reproductiva (mesures demogràfiques i gestió administrativa, atenció de salut reproductiva, planificació familiar, control de les malalties de transmissió sexual, com la sida, i formació del personal per a la salut reproductiva i de la població). L'ajuda al subministrament d'aigua i el sanejament només s'hi inclou si se centra en la pobresa.

Alfabetització d'adults, taxa: La proporció de població adulta de més de 15 anys que sap llegir i escriure, expressada com a percentatge de la població corresponent total o per un sexe determinat, en un determinat país, territori o àrea geogràfica, en un moment concret, normalment a mitjan any. A efectes estadístics, es considera que una persona és alfabetada si pot llegir, escriure i comprendre un text breu i senzill relacionat amb la seva vida quotidiana.

Analfabetisme d'adults, taxa: Es calcula prenent 100 i restant-hi la taxa d'alfabetització d'adults. Vegeu *Alfabetització d'adults, taxa*.

Asil: La concessió per part d'un Estat de protecció dins el seu territori a persones o grups de persones d'un altre Estat que fugen de la persecució o d'un perill greu.

Atur: Totes les persones per sobre d'una edat determinada que no tenen una feina remunerada ni treballen pel seu compte, però que estan en disposició de ser contractades i han seguit els passos corresponents per buscar una feina remunerada o treballar pel seu compte.

Atur de llarga durada, taxa: Totes les persones que tenen més d'una determinada edat, en situació d'atur per un període de 12 mesos o més, expressades com a percentatge de la força de treball (les persones que treballen més les desocupades). Vegeu *Atur i Força de treball*.

Atur, taxa: La població desocupada dividida per la població activa (les persones que treballen més les desocupades). Vegeu *Atur i Població econòmicament activa*.

Despesa sanitària per capita (en dòlars EUA PPA): Despesa pública en salut a tots els nivells de govern (en paritat de

poder adquisitiu en dòlars americans) dividida per la població a meitat d'any. La despesa en salut inclou la prestació de serveis sanitaris (preventius i curatius), activitats de planificació familiar, activitats de nutrició i serveis d'urgències sanitàries, però no inclou el subministrament d'aigua i sanejament.

Despesa sanitària pública respecte de la despesa pública total: Despesa pública en salut de tots els nivells de govern expressada com a percentatge de la despesa pública total.

Desplaçament internacional, taxa: La suma del volum d'immigrants a un país determinat i d'emigrants del mateix país, expressada com a percentatge de la suma de la població resident i la població emigrant d'aquell mateix país.

Desplaçats interns: Persones o grups de persones que s'han vist forçades o obligades a abandonar la pròpia llar o el seu lloc de residència habitual, principalment com a resultat de conflictes armats, situacions de violència generalitzada, violacions de drets humans o desastres naturals o provocats per l'home, o bé per evitar-ne els efectes, i que en aquest procés no han creuat una frontera internacional.

Dones amb càrrecs ministerials: Inclou les viceprimeres ministres i les ministres. També les primeres ministres quan ocupaven carteres ministerials i les vicepresidentes i les caps de les agències i els departaments ministerials quan exercien una funció ministerial dins l'estructura del govern.

Dones que ocupen professions titulades i tècniques: La proporció de càrrecs ocupats per dones, definits segons la classificació internacional uniforme d'ocupacions (CIUO-88), que inclou titulades en ciències físiques i matemàtiques i en enginyeria (i titulades associades), titulades en ciències de la vida i la salut (i titulades associades), titulades en ensenyament (i titulades associades) i altres titulades i titulades associades.

Educació, despesa per alumne a l'ensenyament primari: Despesa pública corrent en l'ensenyament de primària en PPA en dòlars EUA en base a preus constants de 2005, dividit per la quantitat total d'alumnes matriculats als cursos d'educació primària.

Educació, nivell d'assoliment educatiu: Distribució percentual de la població d'un grup d'edat donat segons el nivell màxim d'educació assolida o cursada, respecte als nivells educatius definits per la CIUE. Normalment, s'expressen en la forma de nivells d'assoliment alt (nivell 5 i 6 de la CIUE), mitjà (nivells 2, 3 i 4 de la CIUE) i baix (inferior al nivell 2 de la CIUE). Es calcula expressant la quantitat de persones incloses en el determinat grup d'edat amb un nivell d'assoliment especialment alt com a percentatge de la població total d'aquella mateixa edat.

Educació, nivells d': D'acord amb la Classificació Internacional Uniforme de l'Educació (CIUE), l'educació es classifica en preescolar (nivell 0 de la CIUE), primària (nivell 1 de la CIUE), secundària (nivells 2 i 3 de la CIUE), postsecundària (nivell 4 de la CIUE) i terciària (nivell 5 de la CIUE).

Educació, percentatge de despesa respecte al total de despesa governamental: Despesa pública en educació, expressada com a percentatge de la despesa pública total en tots els nivells de govern.

Emigració terciària, taxa: El nombre total d'emigrants de 15 anys d'edat o més d'un país determinat amb educació terciària, expressat com a percentatge de la suma de totes les persones de la mateixa edat amb educació terciària en el país d'origen i la població d'emigrants amb educació terciària.

Emigrant: Persona d'un determinat país d'origen (o de naixement) que ha canviat el seu país de residència habitual per un altre.

Escons parlamentaris ocupats per dones: Escons ocupats per dones en una cambra baixa o única o en una cambra alta o senat, segons correspongui.

Esperança de vida en néixer: El nombre d'anys que viurà un noutat si els patrons de mortalitat per edats imperants en el moment del seu naixement fossin els mateixos al llarg de tota la seva vida.

Esperança de vida saludable en néixer: El nombre mitjà d'anys que una persona pot esperar viure en condicions de plena salut, en funció dels anys viscuts en condicions no totalment saludables com a conseqüència de malalties i/o lesions.

Estimació d'ingressos percebuts (en dòlars EUA PPA): Càlcul aproximat basat en la relació entre el salari no agrícola de la dona i el salari no agrícola de l'home, la proporció de dones i homes entre la població econòmicament activa, el total de població masculina i femenina i el PIB total (en termes de paritat de poder adquisitiu en dòlars dels EUA; vegeu PPA). L'estimació d'ingressos percebuts s'empra per al càlcul de l'índex de desenvolupament relatiu al gènere i de la mesura d'empoderament de gènere. Per a més detalls sobre aquest càlcul, podeu consultar <http://hdr.undp.org/en/technical-note1.pdf>

Fecunditat total, taxa: El nombre mitjà d'infants que naixerien vius de cada dona en el supòsit que la dona assolís el final del seu període reproductiu (de 15 a 49 anys) i que tingués fills a cada edat d'acord amb les taxes de fertilitat prevalents per a cada edat en un any/període determinat, per a un país, territori o espai geogràfic determinat.

Font d'aigua millorada, població que no utilitza una: Calculada com a 100 menys el percentatge de la població que utilitza una font d'aigua millorada. Entre les fonts no millorades figuren els distribuïdors, l'aigua embotellada, els camions cisterna i els pous i deus protegits i els col·lectors d'aigua de pluja. Vegeu *Font d'aigua millorada, població que utilitza una*.

Força laboral: Total de persones empleades (incloses les persones majors d'una determinada edat que, durant el període de referència, tenien feina remunerada, treballaven per compte propi o tenien feina, però no treballaven) i no empleades (incloses les persones majors d'una determinada edat que, durant el període de referència, no tenien feina però tenien disponibilitat per treballar i cercaven feina). Vegeu *Població econòmicament activa*.

Immigrant: Persona que resideix en un país determinat d'acollida (país de destinació) que no és el seu país d'origen (o de naixement).

Índex anual de creixement natural: Proporció del creixement (o decreixement) demogràfic que ve determinada exclusivament per naixements i defuncions.

Índex d'educació: Un dels tres índexs a partir dels quals es calcula l'índex de desenvolupament humà. Es basa en la taxa d'alfabetització d'adults i la taxa combinada bruta de matriculació en educació primària, secundària i terciària. Vegeu *Taxa d'alfabetització d'adults i Ràtio bruta de matriculació combinada de centres d'educació primària, secundària i terciària*.

Índex d'esperança de vida: Un dels tres índexs a partir dels quals es construeix l'índex de desenvolupament humà.

Índex de dependència de les persones grans: La població de 65 anys d'edat o més expressada com a percentatge de la població en edat de treballar (de 15 a 64 anys)

Índex de dependència infantil: Població de menys de 15 anys expressada com a percentatge de la població en edat de treballar (de 15 a 64 anys).

Índex de desenvolupament humà (IDH): Índex compost que mesura la consecució mitjana en tres dimensions bàsiques del desenvolupament humà: longevitat i vida sana, coneixements i nivell de vida digna.

Índex de pobresa humana (IPH-1): Índex compost que mesura les privacions en les tres dimensions bàsiques reflectides en l'índex de desenvolupament humà: longevitat i vida sana, coneixements i nivell de vida digna.

Índex de pobresa humana (IPH-2) per a països de l'OCDE: Índex compost que mesura les privacions en les tres dimensions bàsiques reflectides en l'índex de desenvolupament humà, longevitat i vida sana, coneixements i nivell de vida digna, i també reflecteix la marginació social.

Índex de preus al consum, variació anual mitjana: Reflecteix els canvis registrats en el cost que representa per a un consumidor mitjà adquirir un cistell estàndard o fix de béns i serveis.

Índex Gini: El coeficient que mesura el grau en què la distribució dels ingressos (o del consum) entre persones o llars d'un país es desvia respecte a una distribució en condicions de perfecta igualtat. La corba de Lorenz traça els percentatges acumulats de la renda total percebuda en funció de la suma dels receptors, començant per la persona o llar més pobre. L'índex Gini mesura l'àrea situada entre la corba de Lorenz i una línia hipotètica d'igualtat absoluta, expressada com a tant per cent de l'àrea màxima per sota de la línia. El valor 0 representa igualtat absoluta, mentre que el valor 100 representa desigualtat absoluta.

Ingressos o consum, participació en els: Participació en els ingressos o la despesa (consum) dels subgrups de la població segons enquestes a un determinat nombre de llars dels països al llarg d'uns anys. Els resultats de les enquestes de despesa o consum mostren nivells inferiors de desigualtat entre pobres i rics que les enquestes d'ingressos, ja que els pobres acostumen a destinar una major proporció dels seus ingressos al consum. Atès que les dades procedeixen d'enquestes que abracen diversos anys i empen metodologies diferents, les comparacions entre països s'han de fer amb cautela.

Inversió estrangera directa (entrades netes): Entrades netes d'inversió destinades a l'obtenció d'un interès empresarial durador (10% o més de les accions amb dret a vot) en una empresa que opera en una economia diferent de la de l'inversor. És la suma del capital en accions, la reinversió dels guanys, altres capitals a llarg termini i el capital a curt termini.

Legisladores, altes funcionàries i directives: Proporció de llocs ocupats per dones, definits d'acord amb la Classificació

Internacional Uniforme d'Ocupacions (CIUO-88) i que inclou dones legisladores, altes funcionàries governamentals, caps i líders tradicionals de llogarets, directives en organitzacions amb interessos especials, gerents, directores i executives d'empreses, gerents de departaments de producció i operacions i altres departaments, així com directores generals.

Llindar de pobresa d'ingressos, població per sota de: Proporció de la població que viu per sota d'un llindar de pobresa determinat: *entre 1,25 dòlars EUA i 2,00 dòlars EUA per dia* - en base a preus internacionals de l'any 2005 ajustats en funció de la paritat de poder adquisitiu;

Llindar nacional de pobresa - llindar de pobresa considerat adequat per les autoritats d'un país. Els càlculs de cada país es basen en càlculs de subgrups ponderats per la població en funció del resultat d'enquestes realitzades a un nombre determinat de llars;
50% de la mitjana d'ingressos - 50% de la mitjana dels ingressos familiars ajustats disponibles.

Mesura d'empoderament de gènere (MEG): Índex compost que mesura la desigualtat entre els gèneres en tres dimensions bàsiques d'empoderament: participació econòmica i poder de decisió, participació política i poder de decisió, i control sobre els recursos econòmics.

Migració interna: Moviment humà dins les fronteres d'un país que normalment es mesura al llarg de límits regionals, de districtes o municipals i que comporta la modificació del lloc de residència habitual.

Migració internacional: Moviment humà a través de les fronteres internacionals que comporta el canvi de país o lloc de residència habitual.

Migració internacional, taxa: Nombre total d'immigrants en un país menys el nombre d'emigrants durant un període, dividit pels anys-persona que viu la població del país d'acollida durant aquest període. S'expressa com a xifra neta de migrants per 1.000 habitants o com a percentatge.

Migrant: Persona que ha canviat el seu lloc de residència habitual, ja sigui traspasant una frontera internacional o per trasllat a una altra regió del seu país, districte o municipi d'origen.

Mortalitat dels menors de cinc anys: La probabilitat de morir entre el naixement i exactament els cinc anys d'edat, expressada per cada 1.000 infants nascuts vius.

Moviment motivat pel conflicte: Moviment humà que comporta la modificació de la residència habitual com a resposta a un conflicte violent o armat continuat o imminent que representa una amenaça per a la vida o el sosteniment.

País d'origen: País d'on prové el migrant internacional que es trasllada a un altre país amb la intenció d'establir-s'hi, ja sigui indefinida o transitòriament.

País de destinació: País al qual es desplaça un migrant internacional des d'un altre país amb la intenció d'establir-s'hi, ja sigui indefinida o transitòriament.

Participació en la força laboral, taxa de: Índex de la proporció de la població activa d'un país que participa activament en el mercat laboral, ja sigui treballant o buscant feina. Es calcula mitjançant l'expressió de la quantitat de persones actives com a percentatge de la població en edat de treballar. La població en edat de treballar és la població major de 15 anys (d'acord amb els criteris d'aquest informe). Vegeu *Força laboral* i *Població econòmicament activa*.

PIB (en dòlars EUA): Producte interior brut convertit a dòlars dels EUA en base a la mitjana del tipus de canvi oficial indi-

cada pel Fons Monetari Internacional. Si es considera que hi ha una diferència excepcionalment àmplia entre el tipus de canvi oficial i el tipus aplicat efectivament a les transaccions en divises i productes comercialitzats, s'aplica un factor de conversió alternatiu. Vegeu *PIB (producte interior brut)*.

PIB (producte interior brut): La suma del valor afegit de tots els productors residents de l'economia més tots els impostos sobre productes (menys les subvencions) no inclosos en la valoració de la producció. Es calcula sense aplicar deduccions per la depreciació dels actius de capital físic o per l'esgotament i el deteriorament dels recursos naturals. El valor afegit és la producció neta d'un sector industrial després de sumar totes les produccions i de restar les entrades intermèdies.

PIB per càpita (dòlars EUA PPA): Producte interior brut en dòlars dels EUA dividit per la població semestral. Vegeu *PIB (en dòlars EUA)* i *Població total*.

PIB per capita, taxa de creixement anual: Taxa de creixement anual dels mínims quadrats, calculat a partir del PIB per capita a preu constant en les unitats monetàries locals.

PIB, índex: Un dels tres índexs a partir dels quals es calcula l'índex de desenvolupament humà. Es basa en el producte interior brut per capita (en dòlars EUA en termes de paritat del poder adquisitiu; vegeu *PPA*).

Població econòmicament activa (o força laboral): totes les persones de 15 anys d'edat o més amb feina, o sense, però que en buscaven una activament, en un període de referència determinat. Vegeu *Força laboral*.

Població total: Correspon a la població *de facto* d'un país, àrea o regió amb data d'1 de juliol de l'any indicat.

Població urbana: Correspon a la població *de facto* que viu en àrees classificades com a urbanes segons els criteris aplicats per cada àrea o país. Les dades corresponen a l'1 de juliol de l'any indicat. Vegeu *Població total*.

Població, taxa de creixement anual: Mitjana de la taxa de creixement exponencial anual del període indicat. Vegeu *Població total*.

PPA (paritat de poder adquisitiu): Tipus de canvi que dona compte de les diferències de preus entre països, la qual cosa permet fer comparacions internacionals de renda i producció real. En el tipus de dòlars EUA, PPA (tal com s'utilitzen en aquest informe), 1 dòlar EUA, PPA, té el mateix poder adquisitiu en l'economia interior que 1 dòlar als Estats Units d'Amèrica.

Probabilitat en néixer de no viure més enllà d'una edat determinada: Calculat com a 100 menys la probabilitat (expressada en percentatge) de viure més enllà d'una edat determinada per a una cohort determinada. Vegeu *Probabilitat en néixer de viure més enllà d'una edat determinada*.

Probabilitat en néixer de viure més enllà d'una edat determinada: La probabilitat d'un noutat de viure més enllà d'una edat determinada si prevalen els models de mortalitat específics de la seva edat, expressada com a percentatge.

Projecció de variant mitjana: Projeccions demogràfiques realitzades per la Divisió de Població de les Nacions Unides que parteixen de la base d'una tendència de fecunditat mitjana, una mortalitat normal i una migració internacional normal. Cada supòsit comporta la projecció de tendències quant a fecunditat, mortalitat i nivells nets de migració, en funció de les característiques demogràfiques específiques i de les polítiques corresponents de cada país o grup de països. La

projecció inclou, a més, els efectes del VIH en els països més afectats per l'epidèmia. La Divisió de Població de les Nacions Unides també publica projeccions de variant baixa i alta. Per a més informació, vegeu <http://esa.un.org/unpp/assumptions.html>.

Ràtio bruta de matriculació combinada de centres d'educació primària, secundària i terciària: Nombre d'estudiants matriculats en els nivells educatius primari, secundari i terciari, amb independència de la seva edat, respecte de la població en edat escolar teòrica per als tres nivells. Vegeu *Educació, nivells d'*.

Refugiats: Persones que han fugit dels seus països a causa d'un temor justificat de persecució per raó de la seva raça, religió, nacionalitat, opinió política o pertinença a un grup social concret i que no poden o no volen tornar-hi. El *país d'asil* és el país en el qual el refugiats ha presentat la sol·licitud d'asil però encara no se li ha notificat cap decisió o bé hi està registrat com a sol·licitant d'asil. El *país d'origen* correspon a la nacionalitat del sol·licitant o el país de ciutadania.

Relació de l'estimació d'ingressos percebuts entre dones i homes: Relació entre l'estimació d'ingressos percebuts per les dones i l'estimació d'ingressos percebuts pels homes. Vegeu *Estimació d'ingressos percebuts (en dòlars EUA PPA)*.

Remeses: Ingressos i recursos materials transferits per migrants internacionals o refugiats a receptors que viuen

en el seu país d'origen o en països on el migrant ha residit anteriorment

Sol·licitants d'asil: Persones o grups de persones que sol·liciten asil en un país que no és el propi. Conserven la categoria de sol·licitants d'asil fins que es consideren i es resolen les seves sol·licituds.

Taxa d'emigració: Població d'emigrants d'un país en un moment determinat expressada com a percentatge de la suma de la població resident en el país d'origen més la població d'emigrants.

Tractats, ratificació: Després de signar un tractat, cada país l'ha de ratificar, sovint amb l'aprovació de la seva assemblea legislativa. Aquest procés no tan sols comporta una expressió de l'interès ja indicat amb la signatura, sinó també la transformació dels principis i les obligacions del tractat en lleis nacionals.

Volum de migrants respecte de la població: Nombre estimat de migrants internacionals expressat com a percentatge de la població total.

Volum de migrants, taxa de creixement anual: Taxa estimada de creixement mitjà exponencial del volum de migrants internacionals en cada període especificat, expressada en percentatge.

Guia del lector

Indicadors del desenvolupament humà

Els indicadors del desenvolupament humà aporten una valoració del que han aconseguit els països en diferents àrees del desenvolupament humà. Sempre que és possible, les taules inclouen dades de 192 estats membres de l'ONU, a més de Hong Kong, Regió Administrativa Especial de la Xina, i els territoris palestins ocupats.

Les taules classifiquen els països i les àrees segons el valor del seu índex de desenvolupament humà (IDH). Per trobar un país a les taules, consulteu el *codi dels països* a la pàgina anterior, on hi ha la llista dels països amb el seu rànquing de l'IDH. Tret que s'indiqui una altra cosa, la majoria de les dades de les taules són del 2007 i són les que estan a disposició de l'Oficina de l'Informe sobre el Desenvolupament Humà amb data 10 de juny del 2009.

Aquest any l'annex estadístic comença amb una sèrie de taules A-F relacionades amb el tema principal de l'informe: la migració. A continuació vénen les taules G-K sobre els índexs compostos del desenvolupament humà: l'IDH i les seves tendències; l'índex de pobresa humana (IPH), l'índex de desenvolupament de gènere (IDG) i la mesura d'empoderament de gènere (MEG). Finalment hi ha tres taules (L-N) sobre les tendències demogràfiques, l'economia i la desigualtat, i l'educació i la salut. Altres indicadors del desenvolupament humà —com ara les dades sobre sèries temporals i els agregats regionals— es poden trobar a <http://hdr.undp.org/en/statistics>.

Tots els indicadors publicats a les taules estan disponibles electrònicament i es poden consultar gratuïtament en diversos formats: individualment, en taules predefinides o mitjançant una eina de cerca que permet als usuaris dissenyar les seves pròpies taules. També s'ofereixen aplicacions interactives, com ara els mapes de tots els índexs de desenvolupament humà, així com moltes de les dades relacionades amb la migració i una sèrie d'animacions. També hi ha molts materials descriptius, com ara fitxes de dades sobre països, i altres detalls tècnics sobre com es calculen els índexs. Tots aquests materials es poden trobar en tres llengües: anglès (a <http://hdr.undp.org/en/statistics>), francès (a <http://hdr.undp.org/fr/statistiques>) i castellà (a <http://hdr.undp.org/es/estadisticas>).

Fonts i definicions

L'Oficina de l'Informe sobre el Desenvolupament Humà fa servir dades estadístiques, no en produïx. Es basa, per tant, en els organismes internacionals de dades que tenen el mandat, els recursos i els coneixements per recopilar i compilar dades internacionals sobre determinats indicadors estadístics. Al final de cada taula es donen les fonts de les dades utilitzades en la compilació de les taules d'indicadors. Les referències completes apareixen a la bibliografia. Per permetre la replicació, les notes de les fonts també mostren els components de les dades originals que s'han fet servir en tots els càlculs de l'Oficina de l'Informe sobre el Desenvolupament Humà. Els indicadors dels quals se'n pot donar una breu definició s'inclouen a l'apartat *Definició de termes estadístics i indicadors* Pàg. 14 d'aquest resum. La resta d'informació rellevant apareix a les notes al final de cada taula. Per a una informació tècnica més detallada sobre aquests indicadors, consulteu els llocs web dels organismes corresponents, el enllaç dels quals es poden trobar a <http://hdr.undp.org/en/statistics>.

Comparacions en el temps i entre edicions de l'Informe

L'IDH és una eina important per supervisar les tendències del desenvolupament humà a llarg termini. Per facilitar l'anàlisi de tendències entre països, l'IDH s'ha calculat en intervals de cinc anys per al període 1980-2007. Aquestes estimacions, presentades a la taula G, es basen en una metodologia uniforme que utilitza les dades de què es disposen quan s'està preparant l'informe.

Com que els organismes de dades internacionals milloren constantment les seves sèries de dades, per exemple amb actualitzacions periòdiques de les dades històriques, els canvis que es produeixen cada any en els valors i les classificacions de l'IDH d'una edició a l'altra de l'*Informe sobre el desenvolupament humà* moltes vegades reflecteixen revisions de les dades —tant les específiques d'un país com les relatives a altres països— i no pas canvis reals en un país. A més, els canvis esporàdics en la cobertura dels països també podrien afectar el rànquing d'IDH d'un

país. Així, per exemple, el rànquing d'IDH d'un país podria caure considerablement entre l'informe d'un any i el següent, però quan es fan servir dades revisades i comparables per reconstruir l'IDH dels últims anys, el rànquing i el valor de l'IDH pot mostrar en realitat una millora.

Per aquestes raons, l'anàlisi de tendències de l'IDH no s'ha de basar en dades de diferents edicions de l'Informe. La taula G mostra les tendències actualitzades de l'IDH basades en sèries temporals de dades i una metodologia uniformes.

Discrepàncies entre les estimacions nacionals i internacionals

Quan recopilen sèries de dades internacionals, els organismes internacionals apliquen normes internacionals i mètodes d'harmonització a les dades nacionals per millorar la comparabilitat entre països. Quan no es disposa de les dades d'un país, un organisme internacional pot produir una estimació si pot fer servir informació alternativa. En alguns casos, és possible que les sèries de dades internacionals no incorporin les dades nacionals més recents. Tots aquests factors poden comportar discrepàncies significatives entre les estimacions internacionals i nacionals.

Quan han sorgit discrepàncies en les dades, l'Oficina de l'Informe sobre el Desenvolupament Humà ha ajudat a posar en contacte les autoritats nacionals i internacionals en matèria de dades per corregir-les. Així és com, en molts casos, s'han obtingut millors estadístiques. L'Oficina de l'Informe sobre el Desenvolupament Humà continua defensant la millora de les dades internacionals i exerceix una funció activa en les iniciatives destinades a millorar la qualitat de les dades. L'Oficina també col·labora amb les agències nacionals i els organismes internacionals per millorar la coherència de les dades a partir d'una sistematització de la notificació i la supervisió de la qualitat de les dades.

Agrupacions de països i agregats

A més de les dades d'àmbit nacional, les taules mostren nombrosos agregats, que generalment són mitjanes ponderades que s'han calculat per a les agrupacions de països, tal com s'indica a continuació. En general, s'indica un agregat per a una agrupació de països únicament quan hi ha dades disponibles almenys per a la meitat

dels països i representen almenys dues tercers parts de la ponderació disponible en la classificació corresponent. L'Oficina de l'Informe sobre el Desenvolupament Humà no imputa les dades que falten als efectes de l'agregació. Per tant, tret que s'indiqui una altra cosa, els agregats de cada classificació representen únicament els països dels quals es disposa de dades. Ocasionalment els agregats són totals en lloc de mitjanes ponderades (i s'indiquen amb el signe T).

Les agrupacions de països que s'han aplicat inclouen: els nivells de desenvolupament humà (molt alt, alt, mitjà i baix), el món i almenys una agrupació geogràfica, ja siguin els continents (a les taules sobre migració) o els grups de l'Oficina Regional del PNUD (a les taules restants).

Classificacions del desenvolupament humà. Tots els països o àrees inclosos en l'IDH es classifiquen en una de les quatre categories de . Per primera vegada, hem introduït una categoria nova —desenvolupament humà molt alt (amb un IDH de 0,900 o superior)— i en tot l'informe ens hem referit a aquest grup com a «països desenvolupats». Als països restants ens hi referim com a «països en via de desenvolupament» i es classifiquen en tres grups: desenvolupament humà alt (valor de l'IDH de 0,800-0,899), desenvolupament humà mitjà (IDH de 0,500-0,799) i desenvolupament humà baix (IDH inferior a 0,500). Vegeu el requadre 1.3 a l'informe complet.

Continents. Per ajudar en l'anàlisi dels moviments migratoris, l'Informe sobre el desenvolupament humà d'aquest any ha classificat el món en sis continents: Àfrica, Amèrica del Nord, Amèrica Llatina i el Carib, Àsia, Europa i Oceania, segons la Composició de Regions Macrogeogràfiques compilada per la Divisió Estadística del Departament d'Afers Econòmics i Socials de les Nacions Unides (vegeu <http://unstats.un.org/unsd/methods/m49/m49regin.htm>).

Oficina Regional del PNUD. Com en altres informes, per a la majoria de les nostres taules presentem els grups geogràfics de l'Oficina Regional del PNUD: Àfrica subsahariana, Amèrica Llatina i el Carib, estats àrabs, Àsia oriental i el Pacífic, Europa central i de l'Est i la Comunitat d'Estatos Independents i Àsia meridional.

Notes dels països

Tret que s'indiqui una altra cosa, les dades de la Xina no inclouen la Regió Administrativa Especial de Hong Kong (Xina), la Regió Administrativa Especial de Macau (Xina) o Taiwan, Província de la Xina. Les dades del Sudan es basen moltes vegades en informació recollida únicament a la part nord del país. Tot i que Sèrbia i Montenegro van esdevenir dos estats independents el juny del 2006, s'han utilitzat dades de la unió dels dos estats quan no existien dades per separat dels dos estats independents. En aquest cas, s'ha inclòs una nota explicativa. A les taules sobre migració, les dades anteriors al 1990 per a la República Txeca corresponen a l'antiga Txecoslovàquia, les dades per a Rússia corresponen a l'antiga Unió Soviètica i les dades per a Sèrbia corresponen a l'antiga República de Iugoslàvia.

Signes

Un guió entre dos anys, com a 2005-2010, indica que les dades presentades són estimacions per a tot el període, tret que s'indiqui una altra cosa. Els índexs de creixement solen ser índexs de creixement mitjans anuals entre el primer i l'últim any del període indicat.

A les taules s'han utilitzat els signes següents:

..	dades no disponibles
0 o 0,0	zero o insignificant
—	no aplicable
<	menys que
T	total

Principals fonts internacionals de les dades

Esperança de vida en néixer. Les estimacions de l'esperança de vida en néixer són de *World Population Prospects 1950-2050: The 2008 Revision* (UN 2009e), la font oficial de les estimacions i projeccions sobre població de l'ONU. Aquestes estimacions són preparades per la Divisió de Població del Departament d'Afers Econòmics i Socials de les Nacions Unides amb caràcter bianual utilitzant dades dels sistemes

nacionals de registres civils, enquestes i censos de població.

A la *2008 Revision*, els països on la prevalença del VIH entre les persones de 15 a 49 anys va ser igual o superior a l'1 % durant el període 1980-2007 es consideren afectats per l'epidèmia del VIH, i la seva mortalitat es projecta per mitjà del model del curs de l'epidèmia i la projecció de la incidència anual de la infecció per VIH. També es consideren com a països afectats aquells on la prevalença del VIH sempre ha estat inferior a l'1 % però la seva població és tan gran que el nombre de persones que vivien amb el VIH el 2007 va superar les 500.000. Entre aquests països figuren el Brasil, els Estats Units, l'Índia, Rússia i la Xina. Això fa que la xifra de països que es consideren afectats pel VIH arribi a 58.

Per a més detalls sobre *World Population Prospects 1950-2050: The 2008 Revision*, vegeu <http://www.un.org/esa/population/unpop.htm>.

Taxa d'alfabetització d'adults. Aquest informe utilitza dades sobre les taxes d'alfabetització d'adults de l'Institut d'Estadística de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO Institute for Statistics 2009a), que combina estimacions nacionals directes amb estimacions recents basades en el seu model de projeccions globals de l'alfabetització específiques per edat, que es va desenvolupar el 2007. Les estimacions nacionals, reunides gràcies als esforços de l'IEU per recollir dades recents dels països sobre l'alfabetització, s'han obtingut a partir dels censos o enquestes nacionals fets entre el 1995 i el 2007. Quan no s'ha pogut disposar d'estimacions recents, s'han utilitzat estimacions anteriors de l'IEU.

Molts països desenvolupats, havent assolit alts nivells d'alfabetització, ja no recullen dades bàsiques sobre alfabetització i, per tant, no s'inclouen en les dades de l'IEU. Per calcular l'IDH d'aquests països, si no aporten informació sobre l'alfabetització d'adults, s'aplica una taxa d'alfabetització del 99 %.

Molts països calculen el nombre de persones que saben llegir i escriure a partir de dades que donen elles mateixes. Altres fan servir dades del nivell educatiu assolit com a variable substitutiva, però les mesures de l'assistència escolar o la compleció de cursos poden variar. Com que les definicions i els mètodes de recopilació de dades varien d'un país a l'altre, s'ha d'anar amb

compte a l'hora de fer servir les estimacions sobre l'alfabetització.

L'IEU, en col·laboració amb els organismes associats, està decidit a trobar un mètode alternatiu per generar estimacions de l'alfabetització més fiables, conegut com el Programa d'Avaluació i Supervisió de l'Alfabetització (LAMP, de les sigles en anglès). El LAMP no es vol limitar a les simples categories actuals de persones que saben llegir i escriure i persones que no en saben i vol aportar informació sobre un continu de coneixements d'alfabetització.

Ràtios brutes combinades de matriculació en l'educació primària, secundària i terciària. Les ràtios brutes de matriculació les produeix l'IEU (UNESCO Institute for Statistics 2009b) a partir de dades sobre matriculació dels governs nacionals (normalment de fonts administratives) i dades de població de la *World Population Prospects 1950-2050: The 2006 Revision* (UN 2007). Les ràtios es calculen dividint el nombre d'estudiants matriculats en els nivells d'educació primària, secundària i terciària pel total de població del grup d'edat teòric que correspon a aquests nivells. S'assumeix que el grup d'edat teòric de l'educació terciària és el grup d'edat de cinc anys que ve immediatament després del final de l'escola secundària superior en tots els països.

Les ràtios brutes combinades de matriculació no reflecteixen la qualitat dels resultats educatius. Fins i tot quan es fan servir per reflectir l'accés a les oportunitats educatives, les ràtios brutes combinades de matriculació poden amagar diferències importants entre els països a causa de les diferències en l'interval d'edat corresponent a un nivell educatiu i en la durada dels programes educatius. La repetició de cursos i les taxes d'abandonament dels estudis també poden distorsionar les dades.

La ràtio bruta combinada de matriculació, tal com està definida actualment, mesura la matriculació al país d'estudi i, per tant, exclou de la xifra nacional els estudiants que estudien a l'estranger. Per a molts dels països més petits, on és habitual cursar l'educació terciària a l'estranger, el càlcul de l'accés a l'educació o el nivell educatiu de la població podria ser a la baixa.

PIB per capita (dòlars EUA, PPA). Les dades del PIB per capita les proporciona el Banc Mundial i es publiquen a la seva base de dades

World Development Indicators. Per comparar els nivells de vida entre els països, les estadístiques econòmiques s'han de convertir en termes de la paritat de poder adquisitiu (PPA) per tal d'eliminar les diferències entre els preus nacionals. Les estimacions actuals es basen en dades dels preus a partir de l'última ronda del Programa de Comparació Internacional (PCI), que es va dur a terme el 2005 i cobreix un total de 146 països i àrees. Pel que fa als països no inclosos en les enquestes del PCI, el Banc Mundial obté estimacions per mitjà de la regressió econòmica. Per als països no coberts pel Banc Mundial, es fan servir les estimacions de la PPA de les Penn World Tables de la Universitat de Pennsilvània (Heston, Summers i Aten 2006).

Les noves estimacions de la PPA es van publicar per primera vegada durant el 2008 i van presentar revisions substancials respecte de les utilitzades en els nostres informes publicats el 2007 i en anys anteriors que es basaven en la ronda anterior d'enquestes del PCI —fetes al principi de la dècada de 1990— que cobrien únicament 118 països. Les noves dades indicaven que els nivells dels preus a molts països (sobretot als països en via de desenvolupament) eren més alts del que s'havia pensat. Es van revisar a la baixa les rendes per capita de 70 països almenys en un 5 %. Molts d'aquests països són de l'Àfrica subsahariana, entre els quals hi ha set dels vuit països en què la revisió a la baixa va ser almenys del 50 %. En canvi, es va fer una revisió a l'alça d'almenys un 5 % per a uns 60 països, entre els quals molts dels països productors de petroli on les revisions van superar el 30 % i quatre països on els valors van augmentar més del doble. Aquestes revisions massives del PIB per capita afecten clarament els valors de l'IDH i també el rànquing. La reducció a la meitat (o la multiplicació per dos) del PIB per capita modifica el valor de l'IDH en 0,039.

Per això, al final del 2008, vam publicar un breu informe titulat *Human Development Indices: A statistical update 2008* per explicar les raons d'aquesta revisió i els seus efectes sobre l'IDH i els altres índexs compostos. A <http://hdr.undp.org/en/statistics/data/hdi2008> es poden trobar més detalls. Per ampliar informació sobre el PCI i la metodologia de la PPA, visiteu el lloc web del PCI: <http://www.worldbank.org/data/icp>.

Dades migratòries. Les dades migratòries d'aquest informe s'han obtingut de diferents organismes.

La font principal per a les tendències en els contingents internacionals de migrants és la Divisió de Població del Departament d'Afers Socials i Econòmics de les Nacions Unides (UNDESA). Les dades s'han obtingut de *Trends in Total Migrant Stocks: The 2008 Revision* (UN 2009d) i es basen en dades dels censos de població fets entre el 1955 i el 2008. Aquesta font aporta força dades (sexe i tipus) al llarg dels anys sobre els migrants en funció dels seus països de destinació.

Sempre que és possible, els migrants internacionals es defineixen com a persones nascudes a l'estranger. Als països on no hi havia dades disponibles sobre el lloc de naixement, el país de ciutadania va aportar la base per a la identificació dels migrants internacionals.

Per a dades sobre els *països d'origen (així com de destinació) del contingent internacional de migrants*, hem utilitzat la Base de Dades Global sobre l'Origen dels Migrants (versió 4) compilada pel Centre de Recerca del Desenvolupament sobre Migració, Globalització i Pobresa, amb seu a la Universitat de Sussex, Anglaterra (Migration DRC 2007). Les estimacions es basen en censos nacionals duts a terme durant la ronda de censos del 2000 i aporten una estimació per al període 2000-2002. Val a dir que la base de dades presenta dades sobre **contingents** de migrants —és a dir, el nombre total de migrants tant per país d'origen com per país de destinació— i no els **fluxos** anuals (o periòdics) de migrants entre països. Els contingents són l'efecte acumulatiu dels fluxos al llarg d'un període de temps molt més gran que un any, per la qual cosa solen ser força més grans que els fluxos anuals. Per a més detalls, vegeu http://www.migrationdrc.org/research/typesofmigration/global_migrant_origin_database.html.

Per a les dades més detallades sobre les característiques dels migrants internacionals hem utilitzat la base de dades sobre immigrants als països de l'OCDE (OECD 2009b). Aquesta base de dades s'ha compilat a partir de dades recollides durant la ronda de censos del 2000, i en alguns casos s'ha complementat amb dades d'enquestes de la població activa. Sempre que és possible, els migrants internacionals es defineixen

com a persones nascudes a l'estranger, tot i que per alguns països de destinació les definicions poden diferir lleugerament de les que va utilitzar la Divisió de Població de l'ONU. Hem decidit presentar els resultats segons els països d'origen d'aquests migrants, per la qual cosa no és possible fer una comparació directa amb les estimacions de les altres dues fonts. Hem presentat les dades sobre els nivells educatius i l'activitat econòmica, així com les taxes d'emigració de persones altament qualificades (educació terciària) segons els països d'origen dels migrants de més de 15 anys als països de l'OCDE.

No és senzill d'obtenir dades comparables internacionalment sobre migrants interns (és a dir, persones que es mouen dins de les fronteres d'un país). Per aquesta raó, durant la preparació d'aquest informe vam encarregar anàlisis (Bell i Muhudin 2009) basats en censos nacionals que produïssin estimacions comparables per a 24 països del percentatge de la població total que s'ha mogut. Aquestes dades s'han complementat amb estimacions compilades per la Divisió d'Estadística de l'ONU en col·laboració amb la Comissió Econòmica per a l'Amèrica Llatina i el Carib (ECLAC 2007), que també es basen en censos i la població total, així com dades del Banc Mundial basades en enquestes domèstiques i la població en edat laboral (World Bank 2009e). A causa de les diferències en les definicions en aquestes tres fonts, s'ha d'anar amb compte a l'hora de fer comparacions. Quan hi ha estimacions disponibles de més d'una font per a un país, hem donat prioritat a les estimacions de Bell i Muhudin sobre les altres dues fonts.

Les dades sobre *migració provocada per conflictes* s'han obtingut de diverses fonts, en funció del tipus de migrant: aquells que han traspassat fronteres internacionals (refugiats i sol·licitants d'asil) i aquells que s'han mogut dins d'un país (desplaçats interns). Les dades sobre refugiats són de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (UNHCR 2009b), amb l'excepció dels refugiats de Palestina, que formen part principalment del mandat de l'Agència de les Nacions Unides per als Refugiats de Palestina al Pròxim Orient (UNRWA 2008). S'han recopilat dades de diverses fonts, entre les quals censos i enquestes nacionals, però el registre sistemàtic, que s'ha creat per establir un registre legal o administratiu o per administrar drets i

prestar serveis, constitueix la principal font de dades sobre refugiats. L'ACNUR també ofereix estimacions per a 27 països desenvolupats que no tenen registres d'aquesta mena. Aquestes estimacions es basen en el reconeixement dels sol·licitants d'asil i l'estimació de les taxes de nacionalització al llarg d'un període de 10 anys. Els problemes més destacats d'aquest mètode d'estimació estan relacionats amb el supòsit subjacent que tots els sol·licitants d'asil reconeguts són, de fet, refugiats i l'harmonització del seu període límit a 10 anys. Això és especialment vàlid per als països «tradicionals»

d'immigració, on calen menys de 10 anys perquè els immigrants —entre els quals els refugiats— obtinguin la ciutadania. Les dades sobre els *desplaçats interns* s'han obtingut del Centre de Supervisió de Desplaçats Interns (IDMC 2009a). Aquestes dades s'han compilat de diferents fonts, com ara l'Oficina per a la Coordinació d'Afers Humanitaris de les Nacions Unides, estimacions de l'ACNUR i de governs nacionals. Atesa la dificultat que comporta el seguiment dels desplaçats interns, les estimacions són molt aproximades i s'ha d'anar amb compte a l'hora d'interpretar-les.